1870 ЛЕНИН ЙИЛИ 1970

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 43 (4290).

3 МАРТ СЕШАНБА 1970 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин

Республикамиз пахтакорлари қурултойи қатнашчиси, Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мирзаахмад Маҳмудов (ўртада) танаффус вақтида қурултой қатнашчилари билан суҳбатда.

А. Абалян фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИЛҒОРЛАРИ ҚУРУЛТОЙИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг илғорлари ўтган 1969 қишлоқ хўжалик йилига якун ясаб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланадиган 1970 юбилей йили учун янги марраларни белгилаб олгани яхши анъанага мувофиқ кўклам арафасида ўз қурултойларига йиғилдилар.

28 февралда ўзбек қишлоғининг энг яхши кишилари-қишлоқ хўжалиги илғорлари, колхоз раислари, совхоз директорлари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари Тошкентдаги Санъат саройи залини тўлдиришди. Қурултойда республика ва областлар партия ва совет органларининг раҳбар ходимлари, область ва район қишлоқ хўжалиги ҳамда сув хўжалиги органларининг, «Узсельхозтехника» бўлимларининг раҳбарлари, олимлар, саноат корхоналарининг вакиллари қатнашмоқда. Қурултойда ҳозир бўлганлар орасида Ўрта Осиё, Қозоғистон, Озарбайжон республикаларининг делегациялари бор.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Ё. С. Насриддинова** қисқача кириш нутқи сўзлаб, қурултойни очди.

Қурултой қатнашчилари баланд руҳ билан КПСС ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини фахрий президиумга сайлашди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси **Р. Қурбонов** «1969 йилнинг якунлари ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг 1970 юбилей йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда Хоразм область ижроия комитетининг раиси **Р. Эшчонов,** Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари **Н. М. Муродов,** Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси **И. Жалилов,** Бухоро область ижроия комитетининг раиси **Н. Б. Бозоров,** Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтига қарашли «Красний водопад» тажриба базасининг сут соғувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **А. И. Чудная,** Сирдарё областидаги «Октябрь 30 йиллиги» совхози пахтачилик бригадасининг раҳбари **М. Канаева,** Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Ш. Шамсиддинов,** Самарқанд областидаги «Нурота» совхозининг катта чўпони **З. Туробов,** Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **Қ. Камолов,** Наманган область ижроия комитетининг раиси **Х. Холҳонов,** Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари **Е. Тасанбоев,** Андижон область партия комитетининг секретари **У. С. Саримсоқов,** Бухоро областидаги «Шофиркон» совхозининг директори **Қ. Рустамов,** Тошкент область ижроия комитетининг раиси **Э. Т. Шайхов,** Самарқанд область партия комитетининг секретари **А. Қ. Каримов,** Қорақалпоғистон АССР даги Чапаев номли совхоз директори **Ж. Қурбонниёзов** қатнашдилар.

Меҳмонлардан — Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **А. Дуйшеев,** Тожикистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси **Н. Абдулҳақов,** Туркманистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари **Б. Ф. Бурашников,** Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари **Ю. Н. Алескеров,** Қозоғистон ССР Чимкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари **К. И. Шарамко** нутқлари гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди.

Қурултойда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** нутқ сўзлади.

Қурултой қатнашчилари Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1970 йилги социалистик мажбуриятларини қабул қилишди.

Қурултой ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари **И. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов,** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси аъзолигига кандидат **М. Т. Турсунов,** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари **Г. А. Габриельянц, С. Қ. Зиёдуллаев, М. З. Мирзаахмедов** қатнашдилар.

* * *

Қурултой қатнашчилари учун Ўзбекистон санъат усталари ижросида катта концерт қўйиб берилди.

(ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МАРРАМИЗ

Ўлкамизга баҳор келяпти. Бу йил у ҳар қачонгидан ҳам қувончли, негаки улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг шодиёнаси ана шу фаслда ўтади. Мамлакатимиздаги миллион-миллион меҳнаткашлар қатори бизнинг қуёшли диёр меҳнаткашлари ҳам бу улкан тўйга муносиб меҳнат совғалари тайёрлашаяпти.

Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми қишлоқ меҳнаткашлари олдига пахта етиштиришни янада кўпайтиришдек муҳим вазифани қўйди. Коллективимизда бунинг учун зарур тадбирлар белгиланди. Дўстларим қатори, мен ҳам қалб даъвати билан қолоқ участкага ўтиб ишлаб, бу ишда ҳисса қўшишга аҳд қилдим.

Биз ўтган йили звеномизда ҳар гектар ердан пландаги 28,5 ўрнига 35,6 центнердан хирмон кўтарган эдик. Лекин, қўшни звенода ҳосилдорлик гектар бошига 19 центнер бўлиб, давлатга пахта топшириш плани бажарилмаган эди. Бунинг сабаби нимада? Ана шу савол совхоздаги ҳаммани ташвишлантирди.

Мен ўша звено ерларини илгари ҳам яхши билар эдим. Анчагина камчиликлари бор эди. Лекин, звено аъзолари ва унга етакчилик қилган кишилар илғор тажрибаларни дадил қўлланишга сусткашлик қилдилар. Ер агротехника муддатларида ишланмади. Тупроқ структурасини яхшилаш, сизот сувларни йиғиладиган жойларга алоҳида эътибор бериш сингари ишлар назардан четда қолди. Улар айбни асосан об-ҳавога тўнкаш билан кифояландилар. Йўқ, ердан кам ҳосил етиштирилганининг асл сабаби об-ҳавода эмас. Ўтган йилги қийин об-ҳаво шароитида бизнинг звено аъзолари мўл ҳосил етиштиришди-ку? Хўш, шундай экан, ернинг унумдорлигини таъминлашдаги сир нимада?

Биринчидан, биз ўз пахта майдонларимизни йил бўйи боқамиз. Қаернинг ғўзаси қандай ривожланди, қаерга ўғит кўпроқ, қаерга камроқ тушганлигини кузатиб борамиз. Натижада, кейинги йили олдинги йилнинг камчиликларини тузатишга ҳаракат қиламиз. Ғўза ўстирадиган майдонларимизнинг кафтдек текис бўлишини таъминлаймиз. Бу тадбир сувнинг эгатларда текис юришини, ғўзаларнинг бир меъёрда сув ичишини, пахта терими вақтида машинанинг ҳосилни тўкмай-сочмай теришини таъминлайди.

Биз бир неча йиллик тажриба асосида ўғитларни аралаштириб солиш, яъни компостдан кўпроқ фойдаланиш яхши натижа берганини аниқладик. Шунинг учун ҳам қиш бўйи маҳаллий ва минерал ўғит жамғариб, кўпроқ компост тайёрлашга зўр берамиз. Чигитни бошқаларга қараганда уч-тўрт кун аввал экиб оламиз. Биринчи суғоришни ҳам муддатидан олдинроқ бошлаймиз.

Масалан, ўтган йили ёғингарчилик сабабли кўпчилик звеноларда «ернинг нами етарли-ку», деб суғоришни жуда кеч бошлашди. Биз эса зах ер устига сув қўябердик, чунки, ерда тўпланган нам билан оқар сувнинг ўртасида жуда катта фарқ бор. Оқар сув ер устидаги, пўпанак боғлашга келиб қолган «бемор» сувни ювиб кетади. Шу туфайли деҳқонлар «Оқарсув — экинга ёқар сув», дейишади.

Ғўзани культивация қилаётганимда шу бугун қўлдан чиқарилиши лозим бўлган картани ҳеч қачон чала қолдирмайман. Агар эринчоқлик қилиб, уни чала қолдирсам, эртаси куни чала ишни тушгача давом эттиришга тўғри келади. Сув қўйиш учун эгатни яна бир кун кечиктириб очишга мажбур бўлади, киши. Натижада суғориш икки ёки уч кунга кечикади. Бугун сув ичиши лозим бўлган ғўзани икки кун кечиктириб суғорсангиз, унинг аҳволи қандай бўлиши ўзингизга маълум.

Хуллас, биз агротехника тадбирларига, илғор тажриба ва қишлоқ хўжалик фани ютуқларига дадил амал қилганимиз туфайли кўзлаган ҳосилимизни тупроқдан ундириб олаяпмиз.

Мен қолоқ участкага ишга ўтдим. Комплекс-механизацияни кенг қўлланиб, ўғитлардан оқилона фойдаланиб, янги звенода ҳар гектар ердан камида 35 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олдик.

Ҳозир мавжуд техника, ер, уруғлик, ўғит — ҳаммасини экишга тахт қилиб қўйдик. Улуғ доҳиймизнинг табаррук юбилейини дастлабки ғўза ниҳолларини парвариш қилиш билан кутиб оламиз.

С. АБДУКАРИМОВ,
Оққўрғон районидаги Султон Сегизбоев номли совхоз комплекс-механизациялашган пахтачилик звеноси бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

ИБРАТЛИ ЯКУНЛАР ВА УЛКАН РЕЖАЛАР

1969 ЙИЛНИНГ ЯКУНЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1970 ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДА ПАХТА ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. ҚУРБОНОВ доклади

Ўртоқлар! Биз бугун ўзимизнинг ҳар йилги одат бўлиб қолган қурултойимизга, қилган ишларимизга қисқача якун ясаш ва 1970 йилнинг қишлоқ хўжалик соҳасидаги асосий вазифаларини ва уларни бажариш чора-тадбирларини муҳокама қилиш учун тўпландик.

Совет халқи 1970 йилга қадам қўйди. 1970 йил В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини нишонлаш ва беш йилликнинг охирги йили бўлиб ҳисобланади. Беш йилликнинг ўтган тўрт йилига якун ясалди. Бу йиллар ичида қилинган ишларнинг натижалари совет кишилари учун самарали бўлиб, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида техника даражаси анча ўсди, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ошди, совет халқининг турмуши яхшиланди.

Партия Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1969 йилги декабрь Пленумида кўрсатиб ўтганидек, беш йилликнинг ўтган тўрт йили ичида қўлга киритилган **асосий иқтисодий якун** шундан иборатки, мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг саккизинчи беш йиллик плани юзасидан партиянинг белгиланган Директиваларининг энг муҳим иқтисодий ва ижтимоий кўрсаткичлар бўйича тўла бажарилади.

Шу йилларнинг **асосий сиёсий якуни** шундан иборатки, партиямизнинг XXIII съездида, Марказий Комитетнинг Пленумларида ишлаб чиқилган тадбирлар мамлакатимизнинг иқтисодий қувватини ва мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда, халқимизнинг турмуш даражасини оширишда катта ютуқларни қўлга киритишни таъминлади.

Беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида мамлакатимизда бўлгани каби, республикамизда ҳам партия XXIII съезди Директиваларининг топшириқлари асосий кўрсаткичлар бўйича тўла бажарилаётир.

Республикада йирик энергетика кучлари ишга туширилди, кўпгина табиий бойликлар вужудга келтирилди. Шунинг негизида республика саноатининг ривожланишида катта сифат ўзгаришлари рўй берди. Саноатнинг янги тармоқлари пайдо бўлди, йирик саноат корхоналари қурилмоқда.

Янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилиб, ўзлаштирилганлиги, техника тараққиёти жорий этилганлиги туфайли шу йиллар мобайнида саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 24 процент кўпайди. Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам бирмунча муваффақиятларга эришилди.

Республика аҳолисининг турмуш даражасини ошириш борасида ҳам бир қанча йирик тадбирлар амалга оширилди.

Бизнинг кенгашимиз Совет Иттифоқи меҳнаткашлари, бутун тараққийпарвар инсоният доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳозирланаётган ажойиб кунларда ўтмоқда.

Социалистик давлатимизнинг бутун тарихи, инсоният ҳаётидаги бутун бир революцион давр В. И. Ленин номи ва фаолияти билан боғланган. Қишлоқнинг социалистик негизда қайта қуриш, ернинг ижтимоий мулк бўлишига асосланган коллектив хўжаликлар тузиш каби қишлоқ хўжалигида амалга оширилган жуда катта ўзгаришлар ҳам унинг номи билан боғланган.

Ленин таълимоти асосида бутун мамлакатимизда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам қишлоқ хўжалиги ҳозирги замон техникасига, фан муваффақиятларига ва илғор тажрибага асосланган, юксак даражада механизациялашган хўжаликка айланди.

Марказий Комитетнинг 1965 йил март, 1966 йил май, 1968 йил октябрь Пленумларида ишлаб чиқилган чора ва тадбирларини амалга ошираётган республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари деҳқончилик маҳсулотларини, биринчи галда пахта етиштириш суръатларини тўхтовсиз оширмоқдалар.

1961—1965 йилларда ҳар йил ўртача ҳисобда 3 миллион 485 минг тонна пахта етиштирилган бўлса, беш йилликнинг тўрт йили мобайнида республикамизда ҳар йил ўрта ҳисобда 4 миллион тонна пахта етиштирилди. Шу давр ичида мамлакатимизга жами 16 миллион тонна пахта етказиб берилди.

Пахтачилик билан бир қаторда республика қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари: деҳқончилик, чорвачилик ҳам тўхтовсиз ривожланиб борди.

Колхоз ва совхозларнинг экономикаси мустаҳкамланди, қишлоқларни ободонлаштириш соҳасида бирмунча ишлар қилинди. Қишлоқ меҳнаткашларига маданий-маиший хизмат кўрсатиш анча яхшиланди.

ПАХТА ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДАГИ АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗ ВА БОШ ЙЎЛИМИЗДИР

Ўртоқлар! Ўзбекистон мамлакатимизнинг асосий пахта базаси бўлиб, Ватанимизга кўпроқ пахта етказиб бериш совет халқлари олдидаги ватанпарварлик, интернационал бурчимиздир. Ўзбекистон меҳнаткашлари бу бурчларини шараф билан бажармоқдалар.

Ҳаммангизга маълумки, ўтган йили республика халқ хўжалигида ва шу жумладан қишлоқ хўжалигида бир қанча қийинчиликлар юз берди.

Партиямиз Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати республикамизга катта ёрдам берганлиги, республиканинг барча меҳнаткашлари фидокорона меҳнат қилганлиги натижасида қийинчиликларни енгишга, қишлоқ хўжалик экинларидан яхши ҳосил етиштиришга эришилди, шундай оғир шароитда пахтакорларимиз давлатга 3 миллион 862 минг тонна пахта сотишга муваффақ бўлдилар.

Ўтган йилда республика пахтакорларига, айниқса ҳосилни йиғиб-териб олишда шонли ишчилар синфимиз, шаҳарларнинг меҳнаткашлари, студентлар ва ўқувчилар катта ёрдам кўрсатдилар. Биз уларга самимий ташаккур билдирамиз.

Партия Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитетнинг 1969 йил декабрь Пленумида пахтакорларнинг қаҳрамонлигига юксак баҳо берди. У пахта етиштиришга катта меҳнат сарфланаётганини таъкидлаб, пахтакорларнинг меҳнатини ғоят қадрлаш керак деб уқтириб ўтди.

Пахтакорлар меҳнатига берилган бу юксак баҳо Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг уларга нисбатан катта ғамхўрлик қилаётганлигини кўрсатиб турибди. Бу юксак баҳо деҳқонларимизни ҳақли равишда фахрлантиради, уларни катта вазифаларни бажаришга руҳлантиради.

Қашқадарё, Бухоро, Сурхондарё ва Хоразм областларининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўтган йили планни ошириб бажардилар ва давлатга пландан ташқари 130 минг тонна пахта сотдилар. Пахта тайёрлаш планини 46 район, 535 колхоз ва 93 совхоз бажарди.

Хоразм области хўжаликлари пахта ҳосилини гектар бошига ўрта ҳисобда 32 центнерга, Сурхондарё области хўжаликлари 29,5 центнерга етказдилар. Қашқадарё ва Бухоро областлари пахтакорларининг муваффақиятини алоҳида қайд қилиб шуни айтиш керакки, улар ўтган йили пахтадан юқори ҳосил олишга эришдилар. Қашқадарё области гектаридан ўрта ҳисобда 28,7 центнер, Бухоро области 25,2 центнер ҳосил олди.

Республикада айрим районлар юқори кўрсаткичга эришдилар. Жарқўрғон райони пахтакорлари гектар бошига ўрта ҳисобда 35,2 центнер, шу жумладан ингичка толали пахтадан 32,4 центнер ҳосил олдилар. Шўрчи районида ҳосил ўрта ҳисобда 34,6 центнерга етказилди. Янгиариқ ва Сариосиё районларида 34 центнердан ошириб ҳосил олинди.

Республиканинг 16 райони ва 229 колхоз ва совхози, 169 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ошириб, шу жумладан 61 хўжалик ўрта ҳисобда гектаридан 35-40 центнерга етказиб ҳосил олди.

Механизаторлар, тажрибали пахта усталари ва новаторлар бошчилик қилаётган кўпгина пахтачилик бригадалари ўтган йили мўл ҳосил етиштирдилар.

Шонли ишчилар синфи, ишчилар билан қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг мустаҳкам иттифоқи республика қишлоқ хўжалигини ва биринчи галда пахтачиликни ривожлантиришда жуда катта роль ўйнайди.

Республикада ажойиб анъана — «Ўроқ ва Болға» кунлари ўтказиш одат бўлиб қолди, бу байрам ишчилар синфи билан қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг дўстлигини янада мустаҳкамлайди. Бу анъанани келгусида ҳам давом эттира бериш керак.

Пахтакор республикалар ўртасида олиб борилаётган, расм бўлиб қолган социалистик мусобақа пахтачиликни ривожлантиришда жуда катта аҳамиятга эгадир. Ҳосил тўплаш учун курашнинг энг масъулиятли даврида қардош республикалардан келган пахтакорлар жуда яхши маслаҳатларни бериб, ҳосил етиштиришда рўй берган айрим камчиликларни бартараф қилишни осонлаштирмоқдалар ва шу тариқа, республика олган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишига ёрдам бермоқдалар.

Ўзбекистоннинг барча пахтакорлари ва қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари номидан социалистик мусобақада бизга катта ёрдам берган мусобақадош қардош республикалар меҳнаткашларига чин қалбимиздан чуқур миннатдорчилик билдиришга рухсат этгайсиз. Мусобақани бу йил ҳам катта мамнуният билан давом эттирамиз. Қардошларимиз ишига бу шонли йилда катта муваффақиятлар тилаймиз.

Ўтган йили юқорида айтилган муваффақиятлар билан бир қаторда ишимизда рўй берган камчиликлар ва нуқсонлар ҳам кам эмас. Республикада 432 колхоз ва 68 совхоз давлат планини бажармади, кўп хўжаликлар пахтадан кам ҳосил олди.

Шунинг учун ҳам биз бултурги ишимизда йўл қўйилган хато ва камчиликларни шу кенгашда рўй-рост очиб ташлашимиз, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг давлат планларини ҳар қандай об-ҳаво шароитида тўла бажаришни кўзлаб, ана шу хато ва камчиликларни йўқотиш йўлларини белгилаб олишимиз керак.

Баҳор кечикиб келганида экиш ва чигитларнинг униб чиқиши албатта анча орқага сурилади. Бундай шароитда агротехника талабларига қаттиқ риоя қилиб, ғўзани ўз вақтида ва сифатли парвариш қилиш масаласига алоҳида аҳамият бериш керак.

Аммо, бултур кўпгина хўжаликларда бу талабларга риоя қилинмади. Ғўзани яганалаш июнь ойининг ўрталаригача, Қорақалпоғистонда эса, июль ойигача давом этди. 10 июнгача биринчи чопиқ пахта майдонининг фақат 43 процентидагина, Самарқанд областида эса фақат 32 процентида ўтказилди.

Бу ишларнинг кечикиб кетишига яна бир сабаб шу бўлдики, кейинги вақтларда кўпгина колхозлар ва совхозларда ғўзани икки томонлама ишлаш асоссиз равишда қисқартириб юборилди.

Бултур кўп хўжаликларда ерларни ортиқча суғориш ва минерал ўғитларни керагидан ортиқ солишга йўл қўйилди. Ғўзани озиқлантириш айниқса Фарғона водийсидаги областларда, Тошкент, Сирдарё, Самарқанд областларида ва Қорақалпоғистонда асосий майдонларда август ойида ҳам ўтказила берди. Натижада ғўзанинг кўсак олиши ва ҳосил етилиши анча кечикиб қолди, ғўза баргини тўктириш ва пахтани машинада териш кечикиб кетди.

Маълумки, бултур пахта майдонларида вилт касали кўпайиб кетди, натижада пахта ҳосилига айниқса Фарғона водийсида катта зарар етказилди. Вилтнинг зарари тўғрисида ҳар йили гапирамиз, аммо у билан курашиш учун жиддий чоралар кўраётганимиз йўқ. Кейинги йилларда вилт билан зарарланган пахта майдони анча кўпайганлигининг сабаби ҳам ана шу.

Хўш, агрономларимиз, мутахассисларимиз, олимларимиз, илмий ташкилотларимиз, ниҳоят Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва унинг жойлардаги органлари нима ишлар билан шуғулланмоқдалар?

Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съездида ва партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленумида ўртоқ Л. И. Брежнев олдимизда турган вазифаларни бирма-бир айтиб берди, эришилган натижаларга тўғри баҳо бериш, камчиликларни большевикларча принципиаллик билан очиб ташлаш, бу камчиликларни йўқотиш йўллари ва воситаларини топиш зарурлигини кўрсатиб берди.

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИНИНГ ҚУРУЛТОЙИ

ИБРАТЛИ ЯКУНЛАР ВА УЛКАН РЕЖАЛАР

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми пахтачиликдаги ишларнинг аҳволини ҳар томонлама кўриб чиқиб, республикада пахта етиштиришни янада кўпайтириш йўлларини белгилаб берди. Пахтачиликни ҳар томонлама ривожлантириш, пахта етиштиришни тобора кенг миқёсда узлуксиз кўпайтириб бориш республикадаги барча партия ва совет ташкилотларининг, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги органларининг, колхоз ва совхозларнинг энг муҳим вазифаси эканлигини пленум кўрсатиб ўтди.

Колхозлар, совхозлар, район ва областларнинг таклифларига биноан 1970 йилда 4 миллион 100 минг тонна пахта етиштириб давлатга топшириш тўғрисидаги социалистик мажбуриятни қабул қилиш қурултой муҳокамасига киритилади.

Шу юксак мажбуриятнинг бажарилиши партия ва ҳукуматимизнинг пахтачиликни ривожлантириш тўғрисидаги ғамхўрлигига Ўзбекистон меҳнаткашларининг муносиб жавоби бўлади.

Куч-қудратимиз ва бойлигимизнинг манбаи бўлган ердан самарали фойдаланиш пахтачиликни янада ривожлантиришнинг асосий шартларидан биридир. Ернинг унумдорлигини тўхтовсиз оширабориш керак. Бунинг учун деҳқончилик маданиятини тинмай юксалтириш лозим. Тўғри алмашлаб экишни жорий қилиш ва ўзлаштириш эса деҳқончилик маданиятининг негизи ҳисобланади.

Тўғри алмашлаб экиш деганда биз экинларни навбатлаб экиш, шу тариқа тупроқнинг унумдорлигини муттасил ошириб бориш, экинларнинг ҳосилдорлигини ва қишлоқ хўжалик меҳнатининг унумдорлигини ҳар томонлама кўтариш йўли билан хўжаликлар ўзларига бириктириб қўйилган ердан фойдаланишда қатъий тартибга риоя қилишлари лозимлигини тушунишимиз керак. Шу сабабли, ер ва унинг унумдорлигини ошириш тўғрисида қилинадиган бутун ғамхўрлик химиялаштириш чораларини жорий қилишдангина иборат деб ҳисоблаш нотўғри бўлар эди.

Алмашлаб экиш пахтанинг ҳосилдорлигини йил сайин ошириб бориш, айни вақтда чорвачиликнинг мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш имкониятини беради. Бундан ташқари, пахта-беда алмашлаб экиш вилт билан зарарланган далаларни соғломлаштиради, қишлоқ хўжалик зараркунандаларини ва бегона ўтларни камайтиради. Шуни ҳам айтиб ўтиш кераккки, бунинг учун қўшимча пул ва меҳнат сарфлаш ҳам талаб қилинмайди.

Пахта-беда алмашлаб экишни ўзлаштириш осон иш эмас албатта. Лекин шуни яхши тушуниб олиш кераккки, алмашлаб экишни жорий қилмасдан туриб, муттасил мўл ҳосил олишнинг, пахта етиштириш суръатларини тўхтовсиз ошириб боришнинг иложи бўлмайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми алмашлаб экишни жорий қилиш учун умумхалқ ҳаракати бошлашни зарур деб топди. Бу иш учун партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари шахсан жавобгарликни ўз зиммаларига олишлари керак.

Бу йилнинг ўзидаёқ 300-350 минг гектар пахтани вилт билан зарарланган майдонлардан бедапоялардан, маккажўхори, оқ жўхори, ғалла, сабзавот ва полиз экинларидан бўшаган ерларга кўчиришни таъмин қилиш керак. Бунинг учун ҳар бир колхоз ва совхозда экинларни алмашлаб экишнинг планини тузиб чиқиш зарур. Шу билан бирга бу йил 120 минг гектар ерга беда экиб, бедапояларни 320 минг гектарга етказиш керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети пахта майдонларида вилт билан курашиш учун энг зарур чораларни кўриш тўғрисида яқинда махсус қарор қабул қилди. Ҳар бир колхоз ва совхозда, алмашлаб экишни назарда тутган ҳолда суғориладиган ерларда экинларни жойлаштириш схемалари тузилиши шарт. Бу схемалар тузилиб, 1 февралгача райижрокомларда муҳокама қилиниши ва тасдиқланиши лозим эди. Афсуски, бу тадбир Хоразм областидан бошқа ҳеч қаерда бажарилгани йўқ.

Шу схемаларни ҳар бир колхоз ва совхозда қисқа муддат ичида тузиб, райижрокомларда муҳокама қилиш ва тасдиқлашни Қишлоқ хўжалик министрлигидан, «Главсредазирсовхозстрой»дан, оближроком ва райижрокомлардан, колхоз ва совхоз раҳбарларидан қатъий талаб қилиш керак, бу муҳим тадбирни бажармаган айбдорлар пахтачиликни ривожлантиришга зиён етказувчилар қаторида қаттиқ масъулиятга тортилиши керак. Шу қарорда янги ерларни ўзлаштириш, пахта-беда алмашлаб экишни жорий қилиш билан бир қаторда, пахтанинг вилтга бардош берадиган, «152-Ф», «159-Ф», «С-6030» ва «Тошкент-1», 2, 3 навларини экиш ва вилт касали билан зарарланган навларни яқин 2-3 йилда экишдан чиқариб ташлаш зарурлиги ҳам кўрсатиб ўтилган.

Қишлоқ хўжалигини химиялаштириш деҳқончилик маданиятини, тупроқнинг унумдорлигини ошириш ва пахтанинг ҳосилдорлигини кўпайтириш учун қанчалик катта аҳамиятга эга эканлиги сизларга маълум. Республикага ҳар йил кўп миқдорда минерал ўғит берилади, аммо, минерал ўғитлар йилдан-йилга кўп ишлатилаётганлигига қарамай, пахтанинг ҳосилдорлиги ва миқдори шунга яраша кўпаяётгани йўқ.

Минерал ўғитларни сақлаш ва ташиш вақтида кўп нобуд қилинмоқда. Кўпгина хўжаликларда минерал ўғитлар очиқ ҳавода, ерда қолиб, тўйимли моддаларини бирмунча йўқотади.

Бундай исрофгарчиликка чек қўйиш керак. Деҳқон тили билан айтганда, далаларимизнинг нони ҳисобланган ўғитнинг бундай увол қилинишига йўл қўйиб бўлмайди.

Ўғитларни нобуд қилмаслик учун ҳар бир хўжаликда махсус омборлар қурилиши, уларни сақлаш учун зарур шароит яратилиши лозим. СССР Министрлар Совети ўтган йили «Сельхозтехника» системасида махсус транспорт ташкилоти тузиш ҳақида қарор қабул қилди. Бу тадбир темир йўлларда ўғитларни вагонларга ортиш ва тушириш ишларини механизациялаш ҳамда ўғитни ташиш вақтида нобуд бўлишини камайтириш имконини беради.

Республикада 11 та зона агрохимия лабораториялари ва кўпгина мутахассислар агрохимия хизмати кўрсатиш билан шуғулланадилар. Улар 2 миллион 175 минг гектар майдондаги суғориладиган ерларни текшириб чиқдилар, агрохимия картограммалари тузиб, 1035 колхозни ва 137 совхозни таъминладилар. Бу картограммалар тупроқнинг унумдорлигини ва унинг таркибидаги тўйимли моддалар миқдорини ҳисобга олгани ҳолда ўғитни бригада далаларига тўғри тақсимлаб бериш учун асос қилиб олиниши керак. Аммо, энг ёмон нарса шуки, бу картограммалардан ҳозирча камдан-кам фойдаланилмоқда. Бу аҳвол Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг жойлардаги органлари ходимларини ташвишга солаётгани йўқ.

СоюзНИХИ, унинг область бўлимлари ва тажриба станциялари, илмий қишлоқ хўжалик институтлари агрохимик илмий ходимлардан иборат жуда катта штатлари бўлишига қарамай, барча экинлардан, боғлар ва токзорлардан юқори ҳосил олиш учун минерал ўғитлардан илмий асосда фойдаланишни ташкил этишда колхоз ва совхозларга жуда кам ёрдам кўрсатаётирлар.

Бу йилги ҳосил учун колхоз ва совхозлар минерал ўғитларни бултургига қараганда анча кўп оладилар. Вазифа шуки, ўғитнинг ҳар бир килограммидан самарали фойдаланиш, ташиш ва сақлаш вақтида нобудгарчиликка йўл қўймаслик, ерларнинг унумдорлигини ва планлаштирилган ҳосилни ҳисобга олиб, ўғитларни хўжаликлар ва бригадаларга тўғри тақсимлаб бериш, энг яхши муддатларда ерга солиш керак. Бу тадбирларнинг ҳаммаси пахтадан юқори ҳосил олишга ёрдам беради.

Тупроқнинг унумдорлигини ошириш учун органик ўғитларнинг, айниқса гўнг аралаш тупроқ компостининг аҳамияти катта. Аммо, ҳозирги вақтда аксарият хўжаликларда маҳаллий ўғитлардан фойдаланишга яхши эътибор берилмаётир.

Зараркунанда ҳашаротлар ва ғўза касалликларининг зарарини камайтириш пахта етиштиришни кўпайтиришнинг катта манбаи ҳисобланади. Ғўзаларга заҳарли химикатлар сепишда далаларнинг зараркунандалар билан қанчалик зарарланганлигини ҳисобга олмаётган колхозлар ва совхозларимиз ҳали ҳам оз эмас. Бундай бепарволик натижасида қанча-дан-қанча маблағ, заҳарли химикатлар беҳуда исроф бўлаётир, одамларнинг соғлиғига зарар етказилмоқда.

Бу масалада асосий вазифа шундан иборатки, ҳашаротлар пайдо бўлишига йўл қўймаслик чораларини кўриш, ҳашаротлар пайдо бўлган жой аниқланиши билан пешма-пеш йўқотиш, ҳосилни сақлаб қолиш учун ерда қўлланиладиган воситалардан кенгроқ фойдаланиш, ҳашаротларга қарши курашишни агротехника тадбирлари билан биргаликда олиб бориш керак.

Шу билан бирга, олимларимизнинг, илмий тадқиқот ташкилотларининг диққат-эътиборини пахта зараркунандаларига қарши курашиш ва пахта касалликлари пайдо бўлишининг олдини олиш тадбирларига қаратишимиз лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми пахтачиликни юксалтириш соҳасида белгилаб берган чора ва тадбирларни амалга ошириш ҳозирги вақтда ҳамма ходимларимизнинг ҳар қачонгидан кўра кўпроқ эпчиллик ва уюшқоқлик билан ишлашларини, интизомли ва топширилган иш учун юксак даражада масъулиятли бўлишларини талаб қилади.

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ — ПАХТАЧИЛИКНИ ТЕЗ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЭНГ ТЎҒРИ ЙЎЛИ

Партия ва ҳукуматнинг катта ғамхўрлиги натижасида республика қишлоқ хўжалиги техника билан тобора кўп миқдорда ва тўхтовсиз таъминланаётир. Беш йилликнинг тўрт йили ичида республикамиз 70 мингдан кўпроқ трактор, қарийб 15 минг пахта териш машинаси ва бошқа кўпгина қишлоқ хўжалик машиналари олди. Ҳозир колхоз ва совхозларда ғўзани парвариш қилиш учун керакли машиналарнинг деярли ҳаммаси бор. Пахта ҳосилини териб берадиган машиналарнинг ҳаммаси деярли вужудга келтирилди.

Шунинг натижасида 1968 йилда 1 миллион 620 минг тонна пахта, ёки ҳосилнинг 40 процентидан кўпроғи машиналарда териб олинди, кўпгина колхоз ва совхозлар 1969 йилги қийин шароитда ҳам пахта теришни механизациялаш даражасини оширишга эришдилар. Кўпгина машина терими усталари катта муваффақиятларга эришдилар. Гагарин районидаги «Советобод» совхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шоймардон Қудратов тўрт қаторли «Ўзбекистон» пахта териш машинасида ишлаб, 585 тонна пахта териб берди. Ленин районидаги Ильич номли колхозда Ҳафиз Полвонов 405 тонна, Наманган областидаги «Восток» колхозида Муродулла Юсупов 311 тонна, Қарши районидаги «Москва» колхозида Мардон Рўзиқулов 205 тонна пахтани машинада териб бердилар. Юзлаб механик-ҳайдовчилар 200 тонна ва ундан ҳам кўпроқ пахта териб топширдилар.

Республика колхозлари ва совхозлари томонидан олинган социалистик мажбуриятда бу йил 1 миллион 900 минг тонна пахтани машинада териб олиш мўлжалланаётир, бу 47 процентни ташкил қилади.

Бироқ, қишлоқ хўжалиги техника билан анча кўп таъминланганлигига қарамай, кейинги йилларда колхоз ва совхозларда меҳнат унумдорлиги жуда секинлик билан ошмоқда ва маҳсулот таннархи кам пасаймоқда.

Ғўзаларни икки томонлама ишлашни кўпгина хўжаликлар асоссиз равишда камайтириб юборганликларини ёки бутунлай сиқиб чиқарганликларини айтиб ўтдим. Бултур Фарғона областида пахта майдонининг фақат 21,7 процентидаги, Қорақалпоғистонда эса, 5 процентидан камроқ ердаги ғўзалар икки томонлама ишланди, холос. Андижон областида ва бошқа айрим областларда ғўзани икки томонлама ишлаш жуда камайтириб юборилди. Натижада экинлар айниқса қурт боқиш даврида ўз вақтида парвариш қилинмади, бегона ўтлар кўпайди, ғўза парваришига сарфланаётган меҳнатнинг миқдори ва пахтанинг таннархи ошиб кетди.

Биз бу хатони қатъиян тузатишимиз ва бу йил ҳамма жойда ғўзани икки томонлама машинада ишлашни таъминлашимиз керак.

Чигитни аниқ миқдорда экадиган сеялкалардан, кўп йиллик ўсимликларнинг илдизларини юлиб ташлайдиган ва чеканка машиналаридан тўлиқ фойдаланишимиз лозим.

Шуни назарда тутиш кераккки, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларида техника тараққиётини ривожлантириш йўлида қунт билан муттасил ташкилотчилик ишларини олиб бормай туриб, механизациянинг ҳамма имкониятларидан, мавжуд техникадан моҳирлик билан фойдаланмай туриб, деҳқончиликнинг самарадорлигини ошириб бўлмайди.

Холбуки техникага бепарволик билан қараш ва парвариш қилмаслик фактлари рўй бериб келмоқда. Кўпгина хўжаликларда, шу жумладан Мирзачўл совхозларида қишлоқ хўжалик машиналари очиқ ҳавода сақланмоқда. Техникани асоссиз равишда, муддатидан олдин ҳисобдан чиқариб ташлаш фактлари ҳам жуда кўп.

Биз пахтани ҳамда бошқа ҳамма маҳсулотларни кўп миқдорда етиштириб беришх билангина кифояланиб қолмай, меҳнат унумдорлигини ҳам тўхтовсиз ошириб, маҳсулот таннархини камайтириб боришимиз керак.

Хўжаликларга тўла-тўкис техника хизмати кўрсатиш, материал ва техника билан таъминлаш, янги техникани ва илғор технология усулларини пропаганда қилиш ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий қилиш соҳасидаги ишларни янада яхшилаш керак.

ЕР ВА СУВ — БИЗНИНГ ЭНГ КАТТА БОЙЛИГИМИЗ

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати ер ва сув бойликларидан самарали фойдаланиш, деҳқончилик маданиятини ошириш, ерларнинг мелиорация аҳволини яхшилаш, сув ва шамол тупроқни нуратиб юборишидан сақлаш масалаларига алоҳида эътибор бермоқдалар. Бу тадбирлар қишлоқ хўжалик экинларидан муттасил мўл ҳосил олишнинг негизи ҳисобланади.

Партия Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съездида сўзлаган нутқида ер ва ундан самарали фойдаланиш масаласи жуда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб айтдики, «ер — кучимиз ва бойлигимизнинг манбаидир... ерни сақлаш, унинг унумдорлигини ошириш — қишлоқ хўжалигида тараққиётни янада таъминлашнинг мутлақо зарур шартидир».

Янги ерларни ўзлаштиришга катта маблағлар сарфланаётган бир пайтда суғорилаётган ерларнинг бир қисми ташландиқ ерларга айлантириб юборилишини мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган ҳолдир. Кейинги 5 йилнинг ўзидагина республикада 50 минг гектарга яқин экинбоп ерлар қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб партов ва ташландиқ ерлар қаторига ўтиб қолди, суғориладиган ва дарахтзор ерлардан 10 минг гектари бинолар қуриш ва қишлоқ хўжалигига алоқаси бўлмаган бошқа эҳтиёжларга ажратилди. Унумдор ерларни якка тартибда уй-жой қуришга олиб қўйиш ҳодисалари ҳам кам эмас.

Буларнинг ҳаммаси аслида район ва хўжалик раҳбарларининг ердан нотўғри фойдаланиш, ерни сақлаш масаласига етарли эътибор бермаётганликлари оқибатида рўй бермоқда.

Ернинг қадрига етиш керак, уни сақлаш ва ундан тўғри ва тўла фойдаланиш лозим.

Суғориладиган ерларни кенгайтириш ва яхшилаш, сув хўжалиги қурилишини янада ривожлантириш ишлари пахта етиштиришни кўпайтириш учун курашда ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Бу масалани ҳал этмай туриб, биз асосий вазифаларимиз, яъни алмашлаб экишни жорий қилиш, чорвачиликни ривожлантириш, сабзавот ва полиз экинлари майдонини кенгайтириш вазифаларини бажара олмаймиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми қарорига биноан 1975 йилга қадар қўшимча равишда яна камида 500 минг гектар янги ер ўзлаштирилиши лозим.

Янги ерларни суғориш ва ўзлаштириш ишларини ўтказиш билан бир қаторда, суғориладиган ерларни сувга қондиришни таъминлайдиган бир қанча тадбирларни ҳам амалга ошириш зарур.

Шу ишларни бажариш билан бир қаторда, канал ва ариқлардан, айниқса коллектор ва зовурлардан фойдаланиш даражасини ҳам оширишимиз, сув бойликларидан тежаб-тергаб фойдаланишимиз лозим.

ДОН ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

Мамлакатимизда дон етиштиришни кўпайтириш юзасидан партия ва ҳукуматимиз катта тадбирлар белгилаб, уни амалга оширмоқдалар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам кейинги йилларда бу соҳада бирмунча муваффақиятларни қўлга киритдилар. Ўтган йили республика колхоз ва совхозлари давлатга ғалла топшириш планини муваффақиятли бажардилар. Сурхондарё, Қашқадарё ва Самарқанд областларининг ғаллакорлари эса, дон тайёрлаш планини бирмунча ошириб бажардилар.

Лекин, шуни таъкидлаш кераккки, кўп хўжаликларимиз ўз имкониятларидан тўла фойдаланмай, ғаллачиликни ривожлантиришга етарли эътибор бермай келаётирлар.

Ғаллачиликни ривожлантириш учун хўжаликларда мавжуд бўлган ерлардан фойдаланиш билан бирга, ҳар бир хўжалик ўзини-ўзи таъмин қиладиган миқдорда уруғликка эга бўлиши керак. Аммо дон уруғчилигида ҳали ҳам дуруст тартиб ўрнатилмаган ва у дон хўжалигидаги энг қолоқ участка бўлиб қолмоқда.

Бундан кейин бу каби камчиликларга барҳам бериш билан бирга, барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш, ғаллачиликни янада ривожлантириш, айниқса ҳар бир хўжалик дон топшириш планини бажариш билан бир қаторда, биринчи галда ўзига талаб қилинган миқдорда ўз уруғлик фондларини жамғариб қўйиш чораларини кўришлари керак. Бу эса хўжаликни тўғри олиб боришнинг қонунидир.

Шоли етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш республика қишлоқ хўжалигининг муҳим вазифаларидан биридир. Кейинги уч йил ичида давлатга сотилаётган шолининг миқдори икки баравар кўпайди.

Бироқ, бултур Фарғона, Наманган, Андижон ва Бухоро областларининг кўпгина хўжаликлари шолидан жуда паст ҳосил олдилар. Бунинг сабаби шундаки, бу хўжаликларнинг раҳбарлари агротехника қоидаларини бузиш, шоли парваришини, ўрим-йиғимини ўз вақтида ўтказмаслик, мавжуд техникадан тўлиқ фойдаланмаслик каби бир қатор камчиликларга йўл қўйиб, оқибатда ҳосилнинг анча қисмини нобуд қилдилар.

Бу камчиликларга барҳам бериш билан бирга, республика шоликорлари бу йил ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларни, яъни давлатга 120 минг тонна шоли топшириш учун ҳамма чораларни кўришлари керак.

ЧОРВАЧИЛИК — ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ СЕРДАРОМАД ТАРМОҒИ БЎЛИШИ ЛОЗИМ

Қишлоқ хўжалигини ва аввало жамоат чорвачилигини ривожлантиришдаги камчиликлар КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида қаттиқ танқид қилинган эди.

Мамлакатнинг бир қанча республикалари ва областларида чорва ва паррандаларнинг, гўшт, сут, тухум етиштиришнинг асоссиз камайиб кетишига йўл қўйилганлиги айтиб ўтилди.

Бу камчиликлар бизнинг республикамизда ҳам бор.

Республикада жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва чорвачилик маҳсулоти етиштириш соҳасида эришилган даража аҳолининг гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларга, саноатнинг эса, хом ашёга бўлган, ўсиб бораётган талабини қондиролмаётир.

Кўпгина колхоз ва совхоз раҳбарлари жамоат чорва моллари туёғини тез кўпайтириш ва маҳсулдорлигини ошириш учун мавжуд меҳнат ресурслари ва бошқа моддий имкониятлардан ҳали ҳам тўла фойдаланмаётирлар, иқтисодий рағбатлантириш чораларини етарли даражада кўрмаётирлар.

Бултур айниқса Бухоро, Сирдарё, Самарқанд ва Қашқадарё областларида чорванинг кўп нобуд бўлганлигига қарамай, уларни тиклаш чораларини амалга оширишда сусткашлик қилинмоқда.

Мана шу етишмаган чорва молларнинг ўрнини бу йил батамом тиклаш учун ҳамма чораларни кўриш зарур.

Бултур республикада 248 колхоз ва 82 совхоз давлатга гўшт сотиш планини бажармади. Бухоро ва Сурхондарё областларида бундай хўжаликлар айниқса кўп.

Республикада давлатга сут сотиш плани бажарилди. Аммо 465 колхоз ва 91 совхоз сут сотиш планини бажармади.

Республикада чорвачиликни ривожлантириш соҳасида юз берган бундай аҳволни ўнглаб олиш учун мол туёғини кўпайтириш, ҳар бир урғочи молдан ҳар йили бола олиш, ёш молларни сақлаб қолиш ва уларни яхши парвариш қилиш ишларини кескин равишда кучайтириш керак.

Шуни ҳам айтиб ўтиш кераккки, кўпгина хўжаликлар вазни кам ва ориқ молларни давлатга топширишни ҳануз давом эттирмоқдалар, бу эса хўжаликларнинг ўзига ва давлатга зарар етказади. Давлатга топшириладиган ва хўжаликнинг ички эҳтиёжлари учун сўйиладиган чорва молларнинг, яъни ҳар бир қорамолнинг тирик вазни 300 килограммдан, қўйнинг тирик вазни 45 килограммдан, чўчқанинг тирик вазни 100 килограммдан кам бўлмаслиги керак.

Чорвачиликнинг тез етиладиган тармоғи бўлган чўчқачиликни ва паррандачиликни ривожлантириш гўшт етиштиришни кўпайтирадиган катта манба ҳисобланади. Бироқ, бу тармоқларни ривожлантиришга дуруст эътибор берилмаётир. Бу камчиликни тугатиш керак. Шу билан бирга янги ихтисослаштирилган чўчқачилик совхозлари қуришни ҳам тезлаштириш лозим.

Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш чорвачиликни янада ривожлантиришнинг негизидир. Шуни айтиб ўтиш кераккки, ем-хашак базаси чорвачиликнинг талабларидан анча орқада қолмоқда. Беда ва маккажўхори кўп жойларда яхши тайёрлаб қўйилган ерларга экилмаётир, бу экинларни парвариш қилиш агротехникаси пасайиб кетаётир, уларнинг ҳосилини ўриб-йиғиб олиш муддатларига эътибор берилмаётир, натижада кўпгина озуқа нобуд бўлиб кетмоқда.

Ҳар бир колхоз ва совхозда хашак тайёрлаш бригадалари ёки комплекс чорвачилик бригадалари ташкил этиш керак, уларга яхши ерлар, ишчи кучи ва техникани бириктириб қўйиш, озуқа экинларидан яхши ҳосил олиш учун зарур миқдорда минерал ўғитлар ажратиб бериш керак.

Чорвачиликда механизациялаш жуда орқада қолаётир. Шуни айтиб ўтиш кераккки, «Узсельхозтехника» ташкилотлари ўзларининг вазифаларини асосан ускуналарни ўрнатиб бериш билан чеклаб, фермаларга техника хизмати кўрсатиш билан бутунлай кам шуғулланмоқдалар.

Республика чорвадорлари бу йилги чорва қишловига тузук тайёргарлик кўрдилар, чорва молларини яйловда боқиб семиртириш анча уюшқоқлик билан ўтказилди. Эндиги вазифа шуки, чорва қишловини нобудгарчиликка йўл қўймай тугаллаш, молларни оздирмай, уларнинг маҳсулдорлигини яна ҳам ошириш керак.

Бугун биз чорва туёғини ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан катта мажбурият қабул қиламиз. Шу мажбуриятнинг бажарилиши учун бутун куч ва ғайратни ишга солиш керак.

ПИЛЛА, КАНОП, ТАМАКИНИ КЎПРОҚ ЕТИШТИРАЙЛИК

Республика пиллачилари ўтган йили катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Улар давлатга жами 19559 тонна, ёки пландагидан 2259 тонна кўп пилла топширдилар.

Шу билан бирга, республикада пилла етиштиришни янада кўпайтириш учун мавжуд имкониятлардан унчалик тўла фойдаланилмаётир. Ўтган йили Тошкент, Сирдарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон хўжаликларида 27 та район, 184 колхоз ва 91 та совхоз планни бажармади.

Республика пиллачилари бу йил давлатга 18,5 минг тонна пилла сотиш мажбуриятини олдилар. Шубҳа йўқки, бу мажбурият шараф билан бажарилади.

Каноп экувчи хўжаликлар бултур давлатга 326 минг тоннадан ортиқ, ёки пландагидан 46 минг тонна кўп каноп пояси сотди.

Тамакикорлар янги муваффақиятларга эришдилар. Давлатга 15 минг тонна тамаки барги сотилди. Бироқ етиштирилаётган тамакининг сифати ҳали ҳам паст эканлигига эътиборни қаратиб ўтмоқ керак. Тамакикор хўжаликларнинг иқтисоди мустаҳкамланди, уларнинг даромади кўпаймоқда. Эндиликда улар типовой қуритиш иншоотлари қуриб, шу туфайли тамаки баргининг сифатини кескин оширишлари мумкин.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ҲАММА ТАРМОҚЛАРИНИ ОҒИШМАЙ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

Пахтачилик, дон хўжалиги, чорвачиликни ривожлантириш билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларига ҳам жиддий эътибор бериш керак.

Сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари, мева ва узум етиштиришни янада кўпайтириш зарур. Лекин сабзавот, картошка ва полиз экинлари етиштириш секин кўпаймоқда.

Республикада боғ ва токзорларни кенгайтириш учун бирмунча ишлар қилинди. Ҳозир колхоз ва совхозларда 140 минг гектардан кўпроқ боғ ва токзорлар бор. Бироқ боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантириш топшириқлари бажарилмаётир.

1970 йил сабзавот ва полиз маҳсулотлари, картошка, мева ва узум етиштиришни кескин равишда юксалтириш йили бўлиши лозим. Бунинг учун ишларни моҳирлик билан пухта ташкил этиш, мана шу қимматли маҳсулотни етиштиришга доир ҳамма масалаларни тез ҳал қилиш, сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари, мева ва узумдан мўл ҳосил етиштириб, ўз вақтида йиғиб-териб олишни таъминлайдиган барча ташкилий ва агротехника тадбирларини жуда пухталик билан амалга оширмоқ керак.

ЭКОНОМИКАНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК, ДАРОМАДНИ ОШИРАЙЛИК

Колхоз ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш йўлида республикада бирмунча ишлар қилинди. Колхоз ва совхозларнинг ялпи маҳсулоти, колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг даромадлари кўпайиб бормоқда.

Об-ҳаво шароити ноқулай келганлигига қарамай 1969 йилда колхозларнинг пул даромадлари дастлабки маълумотларга қараганда, пландагидан бирмунча ортиқ бўлди. Республика қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли 229 совхоздан 98 таси тўла хўжалик ҳисобига ўтказилди. Энди бу совхозлар фойда кўриб ишлайдиган бўлиб қолди.

Бироқ, кўпгина колхоз ва совхозлар экономика масалаларини чуқур ўрганмаётирлар. Маҳсулот таннархини камайтириш, хўжаликнинг даромадини ошириш масалаларига етарли эътибор берилмаётир. Кўп хўжаликларда маҳсулотнинг таннархи планда белгиланганидан ошиб кетмоқда, хўжаликнинг бир қанча тармоқлари жуда кам фойда бермоқда. Айрим совхозлар зарар кўриб ишламоқда. Анчагина хўжаликларда асосий ишлаб чиқариш воситалари ва харажатлар кўпайтирилса ҳам, бундан дуруст наф олинмаётир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Жамоат ишлаб чиқаришини ривожлантиришдан колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисида»ги қарори моддий рағбатлантириш системасини такомиллаштириш учун кенг имкониятлар очиб берди. Ҳозирги вақтда республиканинг ҳамма колхозларида колхозчилар меҳнатига қатъий белгилаб қўйилган миқдорда ҳақ тўланади. Натижада ишлаб чиқаришни кенгайтиришга ажратиладиган маблағ камайтирилмасдан колхозчиларнинг моддий таъминоти анча ошди. Бироқ, бир қанча колхозларда даромадларни тақсимлаш чоғида истеъмол фондлари билан жамғарма фондларига маблағ ажратишнинг белгилаб қўйилган нисбатига риоя қилинмаётир. Ўз-ўзидан маълумки ялпи даромаднинг бундай тақсимланиши социалистик хўжалик принципларига тўғри келмайди ва жамоат хўжалигини заифлаштириб қўяди.

Колхоз ва совхозларда иқтисод ишларининг олиб борилиши меҳнат унумдорлигини ошириш учун мавжуд имкониятларни топиб бериш ва бу имкониятлардан фойдаланишга ёрдам бериши керак.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришга доир иқтисодий тадбирларнинг ҳаммаси колхозлар ичида хўжалик ҳисобини қўллаш ва совхозларни тўла хўжалик ҳисобига ўтказиш билан чамбарчас боғлангандир. Чунки хўжалик ҳисоби социалистик хўжалик ишларининг асосий методидир.

Асосий диққат ва эътибор колхоз ва совхозлардаги ҳар бир гектар ернинг, машинанинг катта имкониятларидан яхшироқ фойдаланишга, олинган натижаларнинг қилинган харажатларга ҳар доим мос бўлишига қаратилиши, сарфланган ҳар бир сўмнинг энг кўп миқдорда натижа беришига эришиш керак.

ҚИШЛОҚ МАДАНИЯТИ ВА ТУРМУШИНИ ЮКСАК ДАРАЖАГА КЎТАРАЙЛИК

Кейинги йилларда республикада қишлоқ қурилишини ривожлантириш, қишлоқ ва посёлкаларни қайта қуришни тезлаштириш, қишлоқ меҳнаткашларининг уй-жой ва маданий-маиший шароитларини яхшилаш борасида анча ишлар қилинди.

Беш йиллик йилларининг ўзидагина Қишлоқ хўжалик министрлиги совхозларида янги қурилган уй-жой майдони қарийб 900 минг квадрат метрга, колхозларда эса 800 минг квадрат метрга етди. Кўп мактаблар, касалхоналар, амбулаториялар, медицина пунктлари, кинотеатрлар, клублар, ошхоналар ва бошқа маданий-маиший бинолар қурилди, 300 мингдан кўпроқ квартира газлаштирилди. Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг бир миллиондан кўпроқ уйи электрлаштирилди.

Поп районидаги Ленин номли колхозда, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» ва «Ленинский путь» колхозларида, Каттақўрғон районидаги Ленин номли, Нарпай районидаги Киров номли, Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозларида, Фарғона областидаги «Бешариқ» совхозида ва республиканинг бошқа кўпгина хўжаликларида қишлоқларни комплекс қилиб қуриш тажрибаси диққатга сазовордир. Бироқ, қишлоқларни қуриш ва қайта қуриш учун колхоз ва совхозларнинг ошиб бораётган иқтисодий имкониятларидан унчалик тўлиқ фойдаланилмаётир.

Қишлоқ қурилиши муҳим давлат ишидир. Бу иш маҳаллий партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхоз раҳбарларининг диққат марказида туриши лозим. Республика Қишлоқ қурилиши министрлиги ва «Узколхозстрой» ўз ишларини тубдан яхшилашлари, қишлоқлардаги қурилиш учун ажратилган маблағлардан тўла фойдаланишлари, қурилиш ишларининг сифатини яхшилашлари лозим.

Мана шуларнинг ҳаммаси қишлоқ аҳолиси турмушининг моддий ва маданий даражасини изчиллик билан оширишдан ва қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини шаҳарлардаги турмуш даражасига яқинлаштиришдан иборат муҳим социал вазифани амалга оширишга ҳисса бўлиб қўшилади.

КЎКЛАМГА НАМУНАЛИ ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

Ўртоқлар! Колхоз ва совхоз далаларида кўклам ишлари тайёргарлигининг энг масъулиятли даври бошланди, баҳори экинлар, беда, эртанги сабзавот экилмоқда, чигит экишга тайёргарлик кўрилмоқда.

Шу билан бирга, айрим областларда қишлоқ хўжалик техникасини ремонт қилиш орқада қолмоқда. Кўпгина хўжаликларда уруғликларни экишга тайёрлаш ишлари қониқарли эмас, гўнг кам тайёрланди. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашиш учун олиб борилаётган тайёргарлик ишлари кўнгилдагидек эмас.

Ҳозир об-ҳаво шароити қулай бўлишига қарамай, кўпгина хўжаликлар бедапояларни парвариш қилишни кечиктириб юбормоқдалар, энг яхши муддатларни бой бериб қўймоқдалар. Март ойида беда ва эртанги сабзавотларни экиб бўлиш, маккажўхори экишни, мева дарахтлари, токлар ва тутлар ўтқазишни авж олдириб юбориш керак. Экиш агрегатлари 15 мартдан кечиктирмай ремонтдан чиқарилиб тахт қилиб қўйилиши лозим. Экиш агрегатларининг экипажларини ўқитишни ҳамма жойда экиш бошлангунча тамомлаш зарур.

Чигит экиш бошланишига саноқли кунлар қолди. Шу қисқа муддат ичида қилинадиган ишлар ҳали кўп. Қишлоқ меҳнаткашларини чигит экишга намунали тайёргарлик кўриш ва юқори сифатли экиб олиш учун курашга сафарбар қилиш керак.

Республиканинг саноат ходимлари чигитни ўз вақтида ва сифатли қилиб экишда колхоз ва совхозларга катта ёрдам беришлари лозим. Лекин уруғлик чигитни тайёрлаш жуда суст бормоқда. Пахта заводларида ҳозирча талаб қилинган миқдорга нисбатан тозаланган чигит 70 процент; дорилангани эса, атиги 35 процентни ташкил қилади. Пахта тозалаш саноати ходимлари экиш учун керакли бўлган чигитнинг ҳаммасини яқин ўртада батамом тозалаб, дорилаб бўлишлари, тайёрлаш пунктларига етказиш ва колхоз ҳамда совхозларга ўз вақтида тарқатиш учун ҳамма чораларни кўришлари лозим.

Қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводларининг ходимлари колхоз ва совхозларга чигит экиш ва ғўза парвариши учун керакли техникани ўз вақтида етказиб бериш чораларини кўришлари керак. Жумладан, «Узбексельмаш» заводи ходимлари колхоз ва совхозларга сеялкалар, запас қисмлар етказиб бериш ишларини ўнглаб олишлари лозим.

«Узглавнефтеснаб» ташкилотлари колхоз ва совхозларни экиш кампаниясига керак бўлган нефть маҳсулотлари билан мунтазам равишда таъминлашлари зарур.

Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилар эканмиз, вазифа шундан иборатки, бу мажбуриятларни қисқа муддат ичида ҳар бир колхоз ва совхозга етказиб, колхозчилар ва совхоз ходимлари ўртасида муҳокама қилиш ва муваффақият билан бажариш учун социалистик мусобақани кенг ташкил қилишимиз лозим.

Юбилей йили бўлган беш йилликнинг охирги йилида республика олдида турган катта вазифаларни Ўзбекистон меҳнаткашлари шараф билан бажарадилар, катта-катта муваффақиятларни қўлга киритиб, КПССнинг XXIII съезди қарорларини бажаришга муносиб ҳиссаларини қўшадилар, бунга шак-шубҳа йўқ.

(Қарсаклар).

МЕБЕЛСОЗЛАР ВАХТАДА

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейига саноқли кунлар қолди. Шу кунларда барчанинг фикри-зикри шонли санани муносиб кутиб олишга қаратилган.

Пойтахтимиздаги «Шарқ» мебель фирмасининг коллективи ҳам улуғ айёмни муносиб совғалар билан кутиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Корхона ишчилари зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб ишлашяпти.

Ҳар бир ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходим В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводи ҳамда Мирзачўлдаги Ленин номли совхоз коллективларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, олинган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш учун курашмоқда.

Мебелсозлар январь ойида 50 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, ойлик планни ошириб адо этдилар. Улар февраль ойи планини ҳам муддатидан илгари адо этиш учун барча имкониятларни ишга солишмоқда. Корхонада шкаф, сервант, диван ва шу каби мебелларни кўплаб ишлаб чиқарилмоқда.

Изланувчан рационализаторлардан Г. Краснов, Т. Рябов, Ю. Меронов, В. Свиредов, Ф. Домлажоновлар ўз қимматли таклифлари билан фирмага катта наф келтиришмоқда. Масалан, шу йилнинг бошларида рационализаторлардан 18 та таклиф тушган эди. Ана шу таклифларнинг кўпини амалга ошириш натижасида давлатнинг 4,5 минг сўм маблағи иқтисод қилиб қолинди.

Фирмада ўз ҳалол меҳнати билан коллектив ҳурматини қозонган ишчилар кўплаб топилади. Шоакбар Искандаров, Асом Низомов, Марат Ҳасанов кабилар сифатли маҳсулот тайёрлаш билан бирга кунлик топшириқларини 110—120 процентдан ошириб адо этишяпти.

Корхонада ишчиларнинг самарали меҳнат қилишлари учун барча маданий-маиший шароитлар яратиб берилган. Ишчилар дам олиш кунларини мазмунли ўтказишади. Яқинда корхона ишчилари Самарқанд, Бухоро шаҳарларида бўлишди, тарихий ёдгорликларни томоша қилиб, зўр таассуротлар билан қайтишди.

Ж. РАҲМАТОВ.

УРУҒЛИК ЧИГИТ САРА БЎЛСИН

ХАЛҚ КОНТРОЛИ АМАЛДА

Кўклам экиш кампанияси бошланишига саноқли кунлар қолди. Колхозчилар, совхоз ишчилари чигит экишга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Техника тахт қилиниб, ариқ-зовурлар тозалаб қўйилмоқда. Мўл ҳосил етиштиришда уруғлик чигитнинг сара бўлиши муҳим аҳамиятга эга эканлигини деҳқонларимиз яхши биладилар. Пахта заводларининг деҳқонларга бу соҳадаги ёрдамлари қандай бўлмоқда. Уларда уруғлик чигитни тайёрлаш қандай йўлга қўйилмоқда.

Жамоатчи халқ назоратчилари бу масала билан қизиқдилар. Маълум бўлдики, Тошкент ва Чиноз пахта тозалаш заводлари стандарт бўлмаган, туксизлантирилмаган уруғлик чигит тайёрланишига йўл қўймоқдалар. Нега бундай бўлмоқда? Гап шундаки, бу заводларда уруғлик чигитни қайта ишлашда технология қоидаларига риоя қилинмайди, шунингдек тайёрлов тармоғи ходимлари экиш учун мўлжалланган уруғлик чигитни комплектлашга масъулиятсизлик билан муносабатда бўладилар. Тошкент пахта заводида кейинги икки йилдан буён ана шундай камчилик содир бўлиб келмоқда. 3 ва 4-репродукциядаги чигитларнинг аралаштириб юборилишига йўл қўйилган. Натижада юз тоннадан ортиқ уруғлик чигит учинчи репродукциядан тўртинчи репродукцияга ўтказилиб юборилган. Кўп ҳолларда чигитлар яхши сақланмаганидан қизиб, куйиб кетаётир.

Халқ назоратчилари ана шу жойларда бўлиб текшириш ўтказганларида 3-репродукция 108-Ф чигитининг 145 тоннаси С-47-27 нав чигитлари билан аралаштириб юборилганлигини аниқладилар.

Чиноз пахта заводида ҳам ана шу сингари камчиликларга йўл қўйиб келинмоқда. Завод бўйича шикастланган 615 тонна ёки тозаланган чигитга нисбатан олинганда 41,7 процент уруғлик чигит тайёрланган.

Завод раҳбарлари уруғлик чигитни ташиб келтиришда ҳам эътиборсизлик билан қараганлар. Масалан, Чиноз пахта заводи ходимлари Тельман номли тайёрлов пунктидан қўлда терилган пахтани биринчи репродукциядаги чигитини очиқ машинада устини ёпмасдан ташиб келганлар. Ваҳоланки, ана шу пайтда ёмғир ёғаётган эди. Натижада бу уруғлик чигитнинг сифати бирмунча пасайиб кетган.

Шуни алоҳида қайд қилиш кераки, Тошкент пахта заводининг раҳбарлари Усмонов ва Хўжаев ўртоқлар туксизлантирилмаган, стандарт бўлмаган уруғлик чигит тайёрланишига ва чигитларнинг аралаштириб юборилишига бефарқ қараганлари учун область халқ контроли комитети томонидан ўтган йили огоҳлантирилган эдилар. Бироқ улар бундан тегишли хулоса чиқариб олмаганга ўхшайдилар. Акс ҳолда бу йил ҳам ўтган йилги камчиликлар такрорланмас эди.

Ҳар икки завод раҳбарларининг ўз хизмат вазифаларини бажаришга сидқидилдан муносабатда бўлмаганликлари туфайли давлат интизомининг бузилишига йўл қўйилди ва катта зарар етказилди.

Пахта тайёрлаш трестида ҳалигача уруғлик чигитларнинг сифати устидан контроллик ўрнатилмаган. Ҳисоб-китоб ишлари яхши эмас. Трестнинг бош инженери ўртоқ Михайлов заводларнинг бош инженерларига нисбатан етарли талабчанлик кўрсатмаётир.

Яқинда область халқ контроли комитетида Тошкент ва Чиноз пахта заводларида уруғлик чигит тайёрлашнинг аҳволи муҳокама қилинганда юқоридаги камчиликлар рўй-рост очиб ташланди. Тошкент пахта заводининг директори Усмонов, бош инженери Хўжаев ўртоқларга ишда масъулиятсизликка йўл қўйганликлари учун хайфсан берилди ҳамда Усмоновга ойлик маоши миқдорида Хўжаевга эса икки ойлик маоши миқдорида жарима солинди.

Шунингдек уруғлик чигитни комплектлашга яхши эътибор бермаганлиги ва уруғлик сифатининг пасайиб кетишига йўл қўйганлиги учун завод тайёрлов бўлимининг бошлиғи Данильянцга ҳам хайфсан эълон қилинди.

Чиноз пахта заводи раҳбарларини ҳам назоратчилар қаттиқ уялтирдилар. Завод директори Миркамоловга хайфсан берилди. Бош инженери Валиуллин ва тайёрлов бўлимининг бошлиғи Тўлагановларга ойлик маошлари миқдорида жарима солинди.

Пахта тайёрлаш трести ишидаги камчиликларни ҳам тезда тугатишга қаратилган тадбирлар кўрилди. Трест бошқарувчиси Отаметовни бу лавозимда бундан буён ишлай олиши ёки ишламаслиги масаласи кўриб чиқилиши қайд қилинди.

Халқ контроли комитети заводда уруғлик чигитнинг тайёрланишини ҳар жиҳатдан яхшилаш, колхоз ва совхозларга аъло сифатли уруғлик жўнатишга қаратилган қатор тадбирларни ишлаб чиқди.

ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги Ленин номли колхознинг азамат меҳнаткашлари шаҳарлик биродарларимизни қишин-ёзин ҳўл мевалар билан таъминлашдек олижаноб ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Бу ерда парникларда помидор етиштириш ҳам тобора яхшиланмоқда. Ҳар куни колхоздан яшик-яшик помидорни шаҳар ошхоналарига, ресторанларига жўнатилаётганлиги уларнинг самарали меҳнат қилаётганликларидан далолат бериб турибди. Суратда: теплица хўжалигининг аъзоси Дилбар Саидқосимова етилиб пишган помидорларни узмоқда.

А. Абдупўлатов фотоси.

САХИЙ ҚАЛБ

Бизни бир хат 4-поликлиниканинг 3 амбулаториясига етаклади. Амбулаторияга борганимизда туш пайти эди. Беморлар ўзаро суҳбатлашиб, врач-терапевтнинг қабулини кутиб ўтиришарди.

Шу пайт кимдир «Собир доктор келяпти» деди. Шифокор қабулига муштоқ бўлиб ўтирган беморларнинг руҳи тетиклашди. Собир Усмонов беморлар олдидан майин табассум билан саломлашиб ўтди.

— Болам, Собир доктор шу кишими? — сўради бир мўйсафид.

— Ҳа, докторимиз шу киши бўладилар, — жавоб берди ёнида ўтирган бир аёл.

— Докторларингни таърифини эшитиб нариги даҳадан келдим, — деди ҳалиги мўйсафид. — қўлини енгил дейишади, умрингдан барака топкур, ўзиям камсуҳангга ўхшайди.

Бемор Абдужалил ака гапга аралашди:

— Собиржонни ёшлигидан биламан,— деди у,— тенгқурмиз. Ёшлигида ҳам ўртоқларига меҳрибон, ғамхўр эди. Бола бошидан, дегандек...

Шу пайт Собир Усмонов хона эшигини очиб оқ халатда кўринади. Врач-терапевт хонасига беморлар бирин-кетин киришар, руҳиятлари енгил тортиб, мамнун бўлиб чиқишарди. Баъзи беморлар врач ҳузурида ҳаяллаб қолишарди. Шифокор хотиржамлик билан касаллик тарихини сўраб суриштирар, сўнг синчиклаб текширарди. Айрим ҳолларда баъзи касалликларга диагноз қўйишда чуқур мулоҳаза юритишга тўғри келарди. Шундай пайтда кўп йиллик иш тажрибаси, орттирган билими қўл келади. Аниқ диагноз қўйгач, дори-дармон ёзиб, маслаҳатлар беради.

Собир Усмоновнинг бизга ҳикоя қилишича, у 1943 йили Тошкент давлат медицина институтини битирган-у, фронтга жўнаган. У жанговар хизмати учун бир неча медаллар билан мукофотланган. Ўз бурчини адо этаётганда оғир ярадор бўлиб, госпиталда узоқ ётиб даволанган. Фронтдан қайтгач, яна севган касбини давом эттирган.

С. Усмонов юқоридаги поликлиниканинг 3, 9-амбулаторияларида қарийб ўттиз йилдан бери шифокорлик қилади. Пойтахтимиздаги «Шофайзи» ва «Кўкча» даҳаларида яшовчи аҳолининг кўпчилиги унинг номини ҳурмат билан «Собир доктор» деб тилга олишади.

Уйғур кўча, Қизил шарқ проезди, 52-«а» уйда яшовчи Маҳбуба опа билан Худайберди аканинг редакцияга йўллаган хатларида шундай дейилади:

«Аввало, шундай олийҳиммат, саҳий қалб, меҳрибон шифокорни тарбиялаб халқ хизматига йўллаган давлатимиздан чексиз миннатдормиз. Ота-она учун дунёда фарзанддан азиз ва меҳрибон киши йўқ. Фарзандингиз бирор дардга чалингудек бўлса, қандай қийналасиз, дунё кўзингизга қоронғу бўлиб туйилади. Буни ҳар бир фарзандли одам яхши билади.. Об-ҳавонинг ёмон бўлишига — жала-ёмғирга қарамай, кечаси уйимизга келиб, ўғлимиз Авазжонга шифо бахш этган «Собир доктор»дан бир умр миннатдормиз..

Ҳурматли редакция, участка врачимиз Собир Усмонов ҳақида газетангизда мақола босишингизни истардик». Мазкур хат муаллифлари билан гаплашдик.

— Ишдан келсам, — дейди Худайберди Усмонов, — ўғилчам алаҳсираб ётибди. Гузарга чиқиб «тез ёрдам»га телефон қилсам, автомат ишламади. Нима қилишимни билмай «Собир доктор»га югурдим. У уйига кетмоқчи бўлиб турган экан...

Ҳаво айнаган эди. Кўчага чиқишим билан жала қуя бошлади. Уйга келганимда, ўғилчамнинг ҳарорати янада кўтарилиб безовталанарди, хотиним эса ўзини йўқотиб қўйган эди. Мен дам кўчага, дам уйга кириб, чўғ бўлиб ёнаётган ўғилчам Авазжоннинг пешонасига кафтимни қўйиб, тоқатсизланардим. «Врач келмаса, қаёққа борсам экан» деб турган эдим, «Собир доктор» келиб қолди. Дори-дармон ёзиб берди..- Собир Усмоновдан шифо топган бошқа бир неча кишилар билан гаплашганимизда ҳам унинг чақирилган вақтида келиб, беморларни диққат билан текшириб кўриши, тегишли маслаҳат бериши, уларнинг ҳолидан тез-тез хабар олиб туриши маълум бўлди.

Биз муҳтарам ота-оналарнинг илтимосини бажо келтириб, Собир Усмоновнинг 50 ёшга тўлиши билан муборакбод этамиз ва унга сиҳат-саломатлик, узоқ умр, ишида катта муваффақиятлар тилаймиз.

М. ИБРОҲИМОВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА БЕДА ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 2 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ (ГЕКТАР ҲИСОБИДА)

Биринчи стун-районлар, иккинчи стун-беда экиш плани, учинчи стун-экилган майдон, тўртинчи стун-планнинг бажарилиш проценти, бешинчи стун—шу жумладан бошқа экинларга аралаштириб экилган беда.

Оққўрғон	2400	1281	53,4	1082
Калинин	850	131	15,4	131
Бекобод	1660	113	6,8	113
Ўрта Чирчиқ	1700	103	6,1	103
Бўка	1700	65	3,8	65
Оржоникидзе	850	30	3,5	30
Янгийўл	2000	25	1,3	25
Юқори Чирчиқ	1450	13	0,9	10
Бўстонлиқ	390	—	—	—
Область бўйича:	13000	1761	13,5	1559

МОСКВА УНИВЕРСИТЕТИДА МИТИНГ

«Тель-Авивлик иғвогарларга уят», «Бирлашган Араб Республикасидан қўлингни торт!» Москва давлат университетининг совет ва чет эллик студентлари, ўқитувчилари, олимлари бу ерда ўтган митингга ана шундай шиорлар кўтариб келдилар.

— Москва давлат университетининг проректори Ф. М. Волков митингда нутқ сўзлаб, бундай деди: Исроил самолётларининг Миср заводига қилган вахшиёна ҳужумлари қаҳр-ғазабимизни уйғотмоқда. Ана шу ҳужум вақтида ўнлаб завод ишчилари ҳалок бўлишди. АҚШ империалистларининг қўллаб-қувватлаётганлиги учун Исроил агрессорларининг сурбетлик ҳаракатлари ортиб бормоқда. Нотиқ Совет Иттифоқининг араб халқларига бераётган ёрдами тўғрисида гапириб, университетнинг бу ёрдамга қўшаётган реал ҳиссаси араб мамлакатлари учун малакали мутахассислар тайёрлаб беришдан иборат эканлигини таъкидлади.

(ТАСС.)

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

БУХАРЕСТ, (ТАСС). 23 февралдан 27 февралгача Бухарестда социалистик мамлакатлар ёзувчилар союзи делегацияларининг еттинчи координацион учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда Болгария, Венгрия, ГДР, Куба, Монголия, Польша, Руминия, Совет Иттифоқи ва Чехословакия ёзувчилар ташкилотларининг намояндалари қатнашдилар.

Союзларнинг иши тўғрисида фикрлашиб олиш, бир-бирларига ахборот берилиши ёзувчилар ташкилотлари ўртасида самарали ҳамкорлик қилинаётганлигини кўрсатди. Учрашув қатнашчилари социалистик жамиятда ёзувчининг роли ва масъулиятини, янги ҳаёт қурилишида бадиий асарлар билан ёрдам бериш вазифаларини таъкидлаб ўтдилар. Учрашув ўртоқларча дўстлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтди.

Учрашув қатнашчиларини Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикаси Давлат кенгашининг раиси Н. Чаушеску қабул қилди.

●

СССР ТЎҒРИСИДА ЯНГИ КИТОБ

КАРОЧИ, (ТАСС). Покистоннинг таниқли публицисти Бахтиёр Идрис ёзган китоб бу ерда «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ленинча йўли» деган сарлавҳа билан урду тилида босилиб чиқди. Китобда Октябрь революциясидан кейин Совет Иттифоқида рўй берган жуда катта ўзгаришлар тасвирланган. Муаллиф Лениннинг Россияни электрлаштириш планини ҳамда СССР халқ хўжалигини тез ва атрофлича ривожлантириш негизи бўлган оғир саноат асосий тармоқларини вужудга келтириш планини батафсил ёритиб берган.

НАТОНИНГ ХАТАРЛИ МАШҚЛАРИ

НАТО агрессив блокининг қўмондонлиги ҳозир Совет Иттифоқи чегараларига бевосита яқин жойда тинчлик иши учун хатарли бўлган кетма-кет машқлар ўтказмоқда. 24 февраль куни Шимолий Норвегия территориясида НАТО «Ўт ўчириш командаси» деб аталган операция бошланди, унинг составига Норвегия, Америка, Англия, Канада ва Италия армияларининг ҳаракатчан бўлинмалари киради. «Артик экспресс» деган шартли ном билан ўтказилаётган ана шу машқларни Финляндияда чиқадиган «Кансан уутисет» газетаси «НАТОнинг стратегик планлари доирасини» кенгайтирувчи чинакам ҳарбий иғвогарлик деб баҳолади.

Ғарбий Германиядаги базалар билан Шимолий Норвегия ўртасига солинган осмон кўприги орқали «ўт ўчириш командаси»ни ташиб келтираётган НАТО самолётларининг гулдураги ёнига 28 февраль куни кемаларнинг тўпларидан отилган ўқ гумбурлашлари қўшилди. Шу тариқа «Арктика муши» деган шартли ном остида ҳарбий денгиз машқлари бошланди. Бу машқларда Ғарбий Германия, Голландия, Англия, Қўшма Штатлар ва Норвегия кемалари қатнашмоқда.

НАТО ҳарбийларининг навбатдаги активлашуви расмий равишда «мушкул аҳвол рўй бериб қолган тақдирда блок мақсадлари бирлигини намойиш қилиш мақсадида НАТОнинг ҳаракатчан кучларидан фойдаланиш методларини текшириб кўриш» зарурати билан изоҳланмоқда. Аслида эса, бунда анча катта сиёсий мақсадлар кўзланмоқда.

НАТО қароргоҳида ҳамма ишларга бош-қош бўлган Қўшма Штатлар кейинги вақтларда марказдан қочиш кучининг таъсири билан заифлашиб қолган шу ташкилотнинг агрессив тайёргарликларини қайта тиклаш йўлидаги куч-ғайратларини аямаётир. Американинг НАТОдаги шерикларига бу тўғридаги тегишли қарорлар Брюсселдаги декабрь сессиясидаёқ зўрлаб қабул қилдирилган эди. Президент Никсоннинг ташқи сиёсатига доир сўнгги мактубида ҳам НАТОни мустаҳкамлаш Қўшма Штатлар Европадаги сиёсатининг энг асосий йўли эканлиги айтиб ўтилган.

Ана шуларнинг ҳаммасини ҳисобга олиб, Европанинг демократик жамоатчилиги ва авало шимолий мамлакатларнинг демократик жамоатчилиги НАТОнинг янги ҳарбий намойишини кескин қораламоқда. Бу жамоатчилик НАТО машқларини НАТОнинг Европа шимолига ҳарбий йўл билан тобора кенг кўламда кириб бориш йўлидаги уриниши деб ҳақли равишда баҳоламоқда, бу уриниш эса халқаро кескинликни тағин ҳам кучайтиради.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

КАМБОДЖАНИНГ НОРОЗИЛИГИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Камбоджанинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий ваколатхонаси Америка-Жанубий Вьетнам ҳарбийларининг Камбоджага қарши қуролли иғвогарликлари давом этаётгани хусусида хавфсизлик кенгаши раисига мактуб йўллади.

Мактубда айтилишича, 1969 йил 22 ва 23 декабрь кунлари Америка-Жанубий Вьетнам қуролли кучларининг беш вертолёти Камбоджанинг осмон чегарасини бузиб ўтиб, Камбоджа территориясига ракеталар отган.

1970 йил 24 январь куни Америка-Жанубий Вьетнам флотининг катерлари Жианг Тханх дарёсидан сузиб келиб, яна Камбоджа территориясини ўққа тутган.

1970 йил 25 январда Америка-Жанубий Вьетнам қуролли кучларининг тўрт вертолёти Камбоджанинг осмон чегарасини бузиб ўтиб, Камбоджанинг аҳоли пунктларини ўққа тутган ва химиявий моддалар сочиб кетган.

1970 йил 8 февралда Америка-Жанубий Вьетнам қуролли кучларининг вертолёти Камбоджанинг осмон чегарасини бузиб, Камбоджа территориясига ракеталар отган.

МИЛАНДА КОНФЕРЕНЦИЯ

РИМ, (ТАСС). Мамлакатнинг катта индустриал маркази —Миланда ишчи коммунистларнинг V миллий конференцияси очилди. Италия Компартиясининг фабрика ва заводлардаги бошланғич ташкилотлари сайлаган 6 мингдан ошиқ делегат конференцияга йиғилди.

Италия Компартияси секретариатининг аъзоси Фернандо ди Жулио конференцияда доклад қилди.

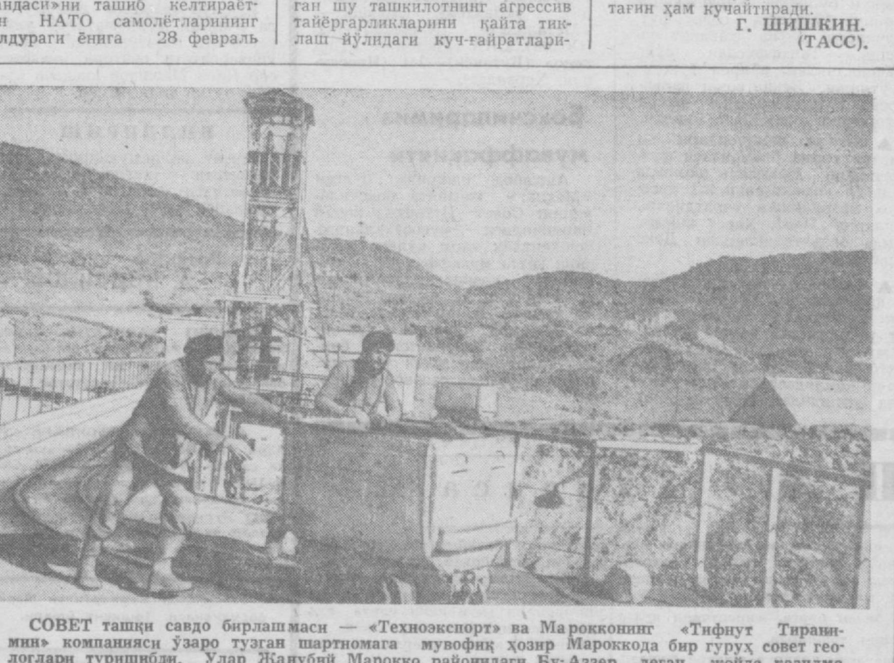

СОВЕТ ташқи савдо бирлашмаси — «Техноэкспорт» ва Марокконинг «Тифнут Тиранимин» компанияси ўзаро тузган шартномага мувофиқ ҳозир Мароккода бир гуруҳ совет геологлари туришибди. Улар Жанубий Марокко районидаги Бу-Аззер деган жойда қазилма бойликларни топиш бўйича текшириш ишларини олиб бормоқдалар. Суратда: «Акбар» хавзасида.

И. Березиновский фотоси, (ТАСС).

ЭРОН-СССР газ қурилишининг совет участкасидаги 220 километрлик трассада иш жадал суръатларда олиб борилмоқда. Шу йил трубалар Эрон газ қисмига уланиб СССРдан ҳар йил Эронга 10 миллиард кубометр газ етказиб берилади. Суратда: трубани зовурга ёткизиш пайти.

В. Пашченко фотоси. (ТАСС).

ВИННИЦА. Винница зонал агрохимия лабораториясининг коллективи область хўжаликларининг тупроқ структурасини яхшилашга яқиндан ёрдам бермоқда. Мутахассислар қисқа вақт ичида 349 минг гектар майдонни текшириб чиқдилар. 88 минг тупроқ намуналарини анализ қилдилар. 143 колхоз ва совхоз ерларининг тупроқ карталарини тузиб чиқдилар. Суратда: агрохимик Р. Дидух ва техник З. Любова иш устида.

Е. Копит фотоси, (ТАСС).

СИРДАРЁ ОСТИДАГИ КЎПРИК

Сирдарё тубида сузувчи гидромонитор тайёрланган траншеяга 350 метр узунликдаги иккита катта диаметрли пўлат қувур ётқизилди. Шу тариқа ана шу серсув дарё остида қурилаётган дюкер битказилди.

Бу жуда катта сув ости иншооти тўрт шаҳар Ленинобод, Чкаловск, Қайраққум ва Советободнинг саноат ва ювинди сувларини оқизиб юборишга мўлжалланади.

(ТАСС мухбири).
Ленинобод (Тожикистон ССР).

ИНҚИЛОБ КУЙЧИСИ

ҲАМЗАХОНЛИК КЕЧАЛАРИ

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг ташаббуси билан оташин инқилоб куйчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган куннинг 80 йиллиги олдидан Ҳамзахонлик суҳбатлари ўтказилди. Пойтахтимиздаги шоир номи билан аталадиган академик драма театрининиг муҳташам биносида очилган бу суҳбатга областимизнинг барча районларидан келган маърифчилар, маданият ходимлари иштирок этишди.

Суҳбатни Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари Сайёра Раҳматхўжаева қисқача кириш нутқи билан очди.

Ҳамзанинг ўзбек совет адабиётини ривожлантиришдаги улкан хизматларини, халқни маърифатли қилиш йўлидаги жонбозликларини, янги тузум учун олиб борган фаол курашини таъкидлаб ўтди. Шундан сўнг республикамизнинг таниқли адабиётшунос олимлари шоирнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти ҳақида батафсил гапириб бердилар.

Филология фанлари доктори Лазиз Қаюмов Ҳамзанинг Октябрь инқилобигача бўлган ижоди, шоирнинг инқилоб куйчиси бўлиб етишгунча босиб ўтган йўли, изланишлари ҳақида янги фактларни баён этди. У айтдики, мазлум халқ ҳаётини яхши билган шоир кичик-кичик саҳна асарлари билан ўша даврда авж олган зулм-истибдодни, жаҳолатни фош этиб ташлади. Унинг саҳна асарларига бўлган қизиқиши тобора ортиб борар, бу эса ҳукмрон гуруҳларни ғазаблантирарди. Аммо душманлардан заррача ҳам чўчимаган Ҳамза инқилоб арафасида йирик драматик асарлар ҳам яратдики, булар ҳануз саҳнамиздан тушмай қўйилиб келяпти. Томошабинлар олқишига сазовор бўляпти. Докладчи шу кунларда чет элларда айрим буржуа олимларининг Ҳамза ижодига нотўғри муносабатда бўлаётганини, бу нарса шубҳасиз адоват, ғаразгўйлик эканлигини таъкидлаб, бундай ҳолларга муросасиз бўлиш лозимлигини алоҳида уқдириб ўтди.

Реализм нима? Социалистик реализм деганда нимани тушунамиз, деган мураккаб саволларга Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Иззат Султон атрофлича жавоб берди.

— Нима учун биз Ҳамзани ўзбек совет адабиётида социалистик реализм услубига асос солувчи деймиз? Чунки у ҳаётни реалистик тасвирлаш билангина чекланиб қолмади, балки инқилобнинг моҳиятини тушуниб етди. Келажакка катта ишонч билан қаради. Бу нарса унинг асарларига умрбоқийлик бахш этди.

Шунингдек И. Султон Ҳамзанинг ўз орзуларини бевосита амалга ошириш учун фаол ҳаракат қилганини алоҳида кўрсатиб ўтди. Жумладан шоир халқни маърифатли бўлишга даъват этар экан, бу йўлда ўзи биринчи бўлиб намуна кўрсатади. Мактаблар очиб камбағалларнинг болаларини текин ўқита бошлайди. Бундай мисоллар бугунги кунимиз учун ҳам ғоят ибратлидир.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Юсуф Султонов шоирнинг инқилобий шеърияти ҳақида гапирди. Ўз даврида беқиёс катта таъсирга, ташвиқ руҳига эга бўлган ўнлаб шеър ва қўшиқлари ҳозирги кунда ҳам севиб куйланмоқда. «Ҳой-ҳой отамиз», «Биз ишчимиз», «Ишчилар уйғон» каби ажойиб шеърларини ҳануз севиб ўқимоқдамиз. Бундай жўшқин шеърлар ҳар бир кишининг юрак тўридан чуқур ўрин олган. Бунинг сабаби Ҳамза шеъриятининг кучли таъсир кучига эгалигида, содда ва ўйноқилигида. Ҳамза ўзбек шеъриятида бармоқ вазнини биринчилардан бўлиб бошлаб берди. Бу усул ниҳоятда содда ва равонлиги ҳамда халққа яқинлиги билан тезда кенг қўлланила бошланди. Бугунги кунда яратилаётган шеърлар бевосита Ҳамза ижодининг давомидир. Ҳамза бошлаб берган жўшқин инқилобий шеърият ўзининг юксак чўққисига кўтарилди десак ҳеч бир муболаға бўлмас. Ўзбек совет адабиётининг бугунги авлоди устоз бошлаган шарафли ишни узлуксиз давом эттирмоқда ва такомиллаштирмоқда.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг театр соҳасидаги хизматлари янада улкан ва баракалидир. У дастлабки саҳна асарлари биланоқ инқилоб душманларининг кирдикорларини аёвсиз фош этди. Уларга нисбатан мутлақо муросасиз бўлишга даъват этди. Кейинчалик драматург асарларини кенг социал воқелик билан узвий боғлай олди. Унинг қаҳрамонлари бутун бойларга, ҳамма эзувчиларга қарши курашишга бел боғлай оладиган курашчи бўлиб етишди. «Бой ила хизматчи» асари социал фожианинг ёрқин намунасидир. Санъатшунослик фанлари доктори Мамажон Раҳмонов Ҳамзанинг драматурглик фаолияти ҳақида батафсил гапириб берди.

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлашга тайёргарлик қизғин давом этаётган шу кунларда Ҳамзахонлик суҳбатлари ўтказилганлиги диққатга моликдир. Ҳамза Ўзбекистонда биринчилар қаторида Ленин ғояларини кенг тарғиб этган ташвиқотчи ва жўшқин курашчи эди. Унинг ижоди коммунизм учун кураш қизғин авж олдирилган ҳозирги кунимизда янада қадрли ва қимматлидир.

Худди шу мавзудаги Ҳамзахонлик суҳбатлари Октябрь район партия комитетининг мажлислар залида ҳам ўтказилди. Икки кун давом этган бу суҳбатлар қатнашчиларда чуқур таассурот қолдирди.

Э. УСМОНОВ.

Қисқа сатрлар

● Шаҳарнинг Йўлдош Охунбобоев ҳамда Карл Маркс кўчаларида янги павильонлар ишга туширилди. Шунингдек, М. Горький кўчасида бунёд этилган «Горизонт» кафеси ҳам хўрандаларга хизмат кўрсата бошлади.

Б. Отақулов,
Олмалиқ шаҳри.

● «Коммунизм» совхозида 6 ойлик механик-ҳайдовчилар тайёрлаш курси очилди. Машғулотларни совхоз механизаторлари Қучқор Мўминов ва Жуман Турсунқуловлар олиб бормоқдалар.

С. МУСТАФОЕВ,
Оққўрғон райони.

● Қишлоқ кутубхонаси 36 мингдан ортиқ адабиётга эга бўлиб, ҳар куни 105 номдаги газета-журнал олади. Шунинг учун ҳам бу ер доимо кишилар билан гавжум бўлади. Яқинда кутубхонада В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан доҳий ҳаёти ва фаолиятини акс эттирувчи китоблар кургазмаси ҳамда стенд ташкил этилди.

Ҳ. МУРОДОВ,
Товоқсой поселкаси.

● 5-маданият уйининг ёш хонанда ва созандалари тез-тез қўшни колхоз ва совхозларда, қупонлар ҳузурида бўлиб кишилар дилини ҳушнуд этишади. Яқинда ака-ука Азимжон ва Ҳамиджон Жўраев, А. Мирзакаримов ва бошқалар 4-«Оҳангарон» совхози «Қорабоғ» участкасининг сут-товар фермасида бўлиб концерт бердилар.

Ш. ЖАББОРОВ,
У. ЖЎРАЕВ,
Ангрен шаҳри.

ИНТИЛГАНГА ТОЛЕ ЁР

Маҳбуба Тошкент бадиий буюмлар фабрикасида бир неча йилдан буён самарали меҳнат қилиб келмоқда.

Чевар қиз устозлари Муҳаббат Қориева, Надя Дорожкиналардан беҳад миннатдор. Чунки, улар Маҳбубага ўз касбларини миридан-сиригача ўргатишди. Уларнинг маслаҳатлари асосида иш кўраётган чевар шу кунларда бежирим буюмлар тайёрлаб кўпчиликни хушнуд этмоқда.

Ҳозир М. Рўзимуҳамедова тикаётган буюмлар устозлариникидан ҳеч қолишмайди. «Лола», «Пахта» деб номланган янги палак ва бошқалар илк бор унинг қўлидан чиқади. Бу маҳсулотларнинг сифати доимо аъло. Миллий буюмлар цехида Маҳбубага ўхшаш илғор ёшлар жуда кўп. Малика Эгамбердиева, Собиҳа Акбаровалар шулар жумласидандир. Улар кунлик топшириқларини доимо ошириб адо этишаяпти. Шу кунларда чеварлар улуғ доҳий В. И. Лениннинг юз йиллик юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олишга интилишаяпти.

Р. АСИЛБОЕВА.

МУҲИМ ТАЖРИБА

МОСКВА. Склифосовский номидаги тез ёрдам илмий-текшириш институтида яқинда ажойиб бир тажриба ўтказилди. Биология фанлари доктори В. П. Демихов, биология фанлари кандидати В. И. Чернишев билан ҳамкорликда махсус асбоб ёрдамида маймуннинг қонини сўриб олиб унинг ўрнига одам қонини юборишди. Операция бўлганига ўн кун вақт ўтди. Маймун ўзини яхши ҳис қилмоқда. Суратларда: юқорида биология фанлари доктори В. П. Демихов (пастда) «Чита» тахаллусли кичик маймун операциядан сўнг.

В. Созинов фотоси, (ТАСС).

БОҒЧА ОПА

Турли касб эгалари

Салтанатхон қўлидаги ҳужжатларга диққат билан кўз югуртириб чиқди-да, қаршисида ўтирган ёш онага юзланди:

— Бу боладан ҳам катта фарзандларингиз борми? Ўғлингиз яхши сўзлай оладими? Шу вақтгача у кимнинг тарбиясида эди?

Она ҳаммасига тўлиқ жавоб берди. Боласининг ўзига хос қилиқларини ҳам айтди. Ҳозиргача у буви ва бувасининг қўлида ўсганини, шунгами бир оз эркалигини, сўзларни ҳам ҳали аниқ талаффуз қилолмаслигини уқтириб ўтди. Кези келганда «яхши гапириб кетармикин, яслига кўникармикин» деб ўз ташвишини ҳам билдирди.

— Хавотир бўлманг, сизга бу қадар кўп савол берганимга ҳам сабаб шудир, деб тинчитди онани Салтанатхон.

Суҳбатдан сўнг Салтанатхон онани ясли группасининг тарбиячиси Динора Миграмова ва шу группа ходимаси Мая Ҳасанова билан таништирди:

— Ўғлингиз мана шу опалар қўлида тарбияланади. Бундан буёқ биргалашиб ишланглар.

Кўп ўтмаёқ бола боғчага ўз иштиёқи билан келадиган бўлди. Уни боғчага ўргатиб олишда Динора ва Маянинггина эмас, Салтанатхон бошлиқ боғчанинг барча ходимларининг ҳам ҳиссаси катта бўлди.

Она қайта-қайта тарбиячиларга, Салтанатхонга раҳмат айтарди.

Бундай раҳматларни Салтанатхон ўттиз йиллик иш фаолияти даврида кўплаб эшитди. Ҳа, у ўттиз йилдан бери шу кичкинтойларга меҳр улашади. Ўзи жонудил билан ишлайди, бошқалардан ҳам шуни талаб қилади.

Бир куни унинг ёш тарбиячи билан суҳбати устидан чиқиб қолдик.

— Боғча — оналарнинг ишга кетаётганларида «ҳар ҳолда ёнида эслик одам борку, вақтида овқатини бериб, вақтида ухлатар, катта йўлга чиқиб кетмас, сувга тушиб кетмас» деб ноиложилиқдангина боласини ташлаб кетадиган ҳовли эмас. Боғча-билим ва тарбия ўчоғи. Бу ерда ҳамма нарса болага қизиқ туйилиши керак. Одоб-аҳлоқни, муомалани у шу ерда ўрганади. Ўйинчоқларингизни болалар бузиб қўйишидан қўрқиб, қулфлаб қўйибсиз. Болаларни тўғри тарбиялашда сиз шкафга беркитган мана шу ўйинчоқларнинг аҳамияти жуда катта. Уларни болалар қўлига бериб қўйинг.

Ҳаммага маълум, мураккаб бўлмаган ҳақиқат эди Салтанатхон опанинг сўзлари. Бироқ, бу ҳақиқат заминида мактабгача ёшдаги болаларга оид педагогика фанидаги янгиликларни ўрганишдан тортиб, ота-оналар билан суҳбат, тарбиячилар билан ишлаш, ҳар бир боланинг шахсий характерини ўрганишдан, тортиб врач билан бамаслаҳат ишлаш-у, ошпазларга зарур менюни тузиб беришгача ётади.

Бошланғич синфларнинг янгича ўқиш программасига ўтиши муносабати билан боғча олдидаги талаблар ҳам янада масъулиятли бўлиб қолди. Ҳозир боғчанинг мактабгача тайёрлов группасига кирсангиз, қўлига аллақачоноқ қалам ушлашни ўрганган, ҳарф таниган, расм солишни билган, суратларга қараб ҳикоя ёки эртак айтиб бера оладиган билимдон болаларни кўрасиз. Бунинг ўзи бўлмайди, албатта.

Салтанатхон мудирлик қилаётган боғча тарбиячилари боғча яқинидаги 132 ва 92-ўрта мактаблар билан яхши алоқа боғлашган. Бугунги боғча боласи эртага шу мактабларга ўқишга чиқади. Мактаб ўқитувчилари Салтанатхон ташаббуси билан ташкил қилинган боғча методик кабинетига тез-тез келиб турадилар. Болалар тарбиясига оид масалаларни бирга-бирга ҳал қиладилар.

Салтанатхонга хос яна бир яхши хислат бор. У янгиликка ўч. Октябрь район Маориф уйи методик кабинетининг штатсиз методисти сифатида кўп боғчаларга боришга тўғри келади. Салтанатхон ўзи борган ерларга ўз тажрибаларини ўргатибгина қолмай, улардаги янгиликларни ҳам ўрганиб қайтади. Тарбиячи ва ходимлар билан ўртоқлашиб уларни ўз боғчасига жорий қилишда жон куйдиради. Шунинг учун ҳам Салтанатхон Ҳайдарова мудирлик қилаётган 293-болалар боғчаси Октябрь районидагина эмас, шаҳарда ҳам ибратли боғчалардан ҳисобланади.

Р. ШОМАНСУРОВА.

ЯНГИЙЎЛ районидаги Карл Маркс номли колхоз территориясида янги барпо этилаётган турар-жой бинолари, муҳташам маданий-маиший иншоотлар ҳисобига гўзаллашиб бормоқда. Яқинда бу ерда меҳмонхона қуриб ишга туширилди. Унинг хоналари шинам жиҳозланди. Суратда: меҳмонхонанинг ташқи кўриниши.

А. Абалян фотоси.

СПОРТ

Футбол майдонларида

▲ СССР терма командаси футболчилари жаҳон чемпионатининг финалидаги биринчи рақиблари — Мексика терма командаси билан «Ацтека» стадионида куч синашаб кўрдилар. Бу ўйин ишқибозларда катта қизиқиш уйғотди. Стадионга 85 мингга яқин томошабин йиғилди. Гарчи командалар тўп киритишмаган бўлса ҳам томошабинлар чиройли ўйинни кўриб мамнун бўлишди. Учрашувнинг биринчи бўлимида совет футболчилари актив ҳаракат қилишди. Танаффусдан сўнг мексикаликлар кўпроқ ҳужумга ўтишди. Лекин совет дарвозабони Кавазашвили юксак маҳоратини намойиш қилди.

▲ Жаҳон чемпионлари — Англия терма командаси футболчилари Брюссель шаҳрида Бельгия командасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Тўпларни Болл, Херст иккита ҳамда бельгияликлардан Докс киритишди.

▲ Сальвадор терма командаси футболчилари бўлажак жаҳон чемпионати финалида совет командасига қарши ўйнайдилар. Улар Коста-Рика пойтахти Сан-Хоседа бу мамлакат терма командасидан 0:2 ҳисобида енгилдилар. Перу ва Болгария терма футбол командаларининг Лимадаги учинчи учрашуви меҳмонларнинг мағлубияти билан тугади (1:5).

▲ Кавказнинг Қора денгиз соҳилида мамлакат чемпионатига тайёргарлик кўраётган командалар бир неча машқ учрашувлари ўтказишди. Мана уларнинг натижалари: «Торпедо» (Москва) — «Спартак» (Москва)—1:0, (Шалимов), «Қайрат»—«Спартак» (Орджоникидзе)—2:0 (Маркин, Абгольц), СКА (Ростов)—«Локомотив» (Москва)—0:1 (тўпни Гетманов ўз дарвозасига киритди), «Шахтёр» (Донецк)—«Металлист» (Харьков)—0:1 (Орлов), СКА (Ростов)— «Торпедо» (Кутаиси)—1:1 (Проскурин, Херхадзе).

Боксчиларимиз муваффақияти

Ашхабод шаҳрида бўлган «Меҳнат» жамияти боксчиларининг Совет Иттифоқи зонал биринчилиги мусобақаларида тошкентлик чарм қўлқоп усталари катта муваффақиятга эришишди. Ҳамшаҳарларимиздан В. Андросик, В. Аронов биринчи ўринни, А. Муҳаммадалиев, Т. Ҳакимов иккинчи ўринни эгаллашди. Ўзбекистондан борган спортчилар жами ўнта мукофотли ўринга сазовор бўлишди.

ЯНГИ МОСЛАМА

Пойтахтимиздаги мавжуд телевизион ательелар янги ускуна билан жиҳозлантирилди. Айниқса, ўлчов асбоблари комплекти ўрнатилган махсус столлар усталарга маъқул тушди. Венгрия Халқ республикаси корхоналарида тайёрланган бундай столлар олдинги қўпол аппаратлардан буткул фарқ қилиб, телевизорлар ремонтини тезлаштириб, сифатини яхшиламоқда.

«САЛОМАТЛИК» УНИВЕРСИТЕТИ

Тошкент медицина институтида очилган «Саломатлик» университети машғулотини халқ университети ректори, профессор Наби Мажидов қисқача кириш нутқи билан очди.

БИЛДИРИШ

Тошкент ишчи-мухбирлар университети тингловчиларининг навбатдаги машғулоти 4 март, чоршанба куни ўтказилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар. 18.15 — «Яланғоч гарнизон». Болалар учун телефильм. 18.45—Аму—Бухоро канали қурилиши — умумхалқ иши. 19.00 — Байрам рекламаси. 19.20 — «Аҳил қўшнилар» Тошкент ва Тожикистон телевидениеси студиялари билан биргаликда тайёрланган кўрсатув.

Ўзбек тилида: 20.00 — Телеянгиликлар. 20.15 — Қишлоқ хўжалиги билимлари университети. 20.45 —«Олқишлайман, сени комсомол!» Ўзбекистон комсомолининг XIX съездига бағишланади. 21.20 — «Шамол» Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

УҚУВ КУРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 18.00 — Физика. Ўқув фильм. «Радиолокация». 18.20 — 9-синф. География. Япония. 19.00 — Ўқув жараёнини илмий ташкил этиш.

20.00дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Симфоник оркестр чолғу асбоблари. 20.40 — Беш йиллик илғорлари. 21.00 — Телеспектакль (рус тилида).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/III да Қонли сароб, 4/III да Олтинчи июль.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/III да Гули сиёҳ, 6/III да Тошболта ошиқ.

Кино

Гапираверишсин — САНЪАТ-САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Олис қорлар садоси — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ёр-ёр (ўзбек тилида, кундуз соат 3да), Тошдаги достон (ўзбек тилида, кундуз соат 4 яримда) — НАВОИЙ номли.

Николай Сличенко — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА (Киров кўчаси, 24-уй)

ТЕЗ КУНДА

БАҲОРГИ МАВСУМНИНГ ОЧИЛИШИ

Тошкентда биринчи янги «Сувдаги жозибалар» аттракционлари

Бутун иттифоқ цирк номерлари кўригининг лауреати — Илья СИМВОЛОКОВ.

Кеч соат 8 да бошланади. Шанба кунлари соат 3 ва 8 да, якшанба кунлари кундуз соат 12, 3 ва 8 да бошланади.

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИГА контролёрлар, кондукторлар ва ҳамма касбдаги слесарлар

КЕРАК

Мурожаат учун ардес: Тошкент шаҳар, Т. Шевченко кўчаси, 28 уй.

ЧИРЧИҚ АВТОБУС-ТАКСОМОТОР ПАРКИГА

1, 2 класс шоферлар, шаҳар ичида ва ташқарисида қатновчи автобусларга кондукторлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Чирчиқ-3. Телефон 42-014.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг иқтисод институти коллективи ишлаб чиқаришда иқтисодий рағбатлантириш секторининг мудири иқтисод фанлари кандидати Т. К. Мирзаевга онаси Риҳси СИДДИҚОВАнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТУНДАГИ ШАРПА

Ҳодиса

Ярим кеча. Қишлоқ кўчалари жимжит. Фақат бир кишигина бежо ҳаракат қилиб, қаёққадир шошилади. У узоқ юрмай Ильич колхозининг фермаси томон бурилди.

У ферма ҳовлисида қоровулдан бўлак ҳечким йўқлигини билгач қоровул Абдураим ака ферманинг нариги бурчагига кетган ҳамоноқ сигирлардан бирига яқинлашиб уни аста ечади ва ташқарига жадал етаклайди.

Орадан бироз вақт ўтгач, жиноят содир бўлганлигини сезиб қолган Абдураим Абдураҳмонов дарҳол ферма мудири А. Умматовга воқеани айтди. Улар от чоптириб мол бозорларига хабар бериб қўйдилар. Шунингдек, бу воқеадан колхоз территориясидаги темир йўл хизматчилари ҳам огоҳ қилинди.

Темир йўл хизматчиси А. Абдуғафоров тонгга яқин ишга кетаётиб, тасодифан сигир етаклаган кишини кўриб унга томон яқинлашди. Жиноятчи эса молни ташлаб қочиб қолди.

Бу ҳақда Калинин район милиция бўлимига хабар қилинди. Бўлим навбатчиси капитан Шукур Сандовга дарҳол «Юнусобод» участка инспектори младший сержант Қудрат Зоидов билан бирга, жиноятчини қўлга олишни топширди.

Оператив қидирув ишлари бошланди. Бу ишда тепловоз ҳайдовчиларидан Рустам Сулаймонов, Қобил Жўраевлар фаол ёрдам бердилар.

Сигир ўғриси қўлга туширилди. У 26 ёшлик, илгарилари ҳам безорилик қилгани учун икки марта судланган Маҳмуд Махаматов экан.

Жиноятчи яқин кунларда суд олдида жавоб беради.

П. НИШОНОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор—В36495 Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916 Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуши. Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Г. 1592. ИНДЕКС — 64697 Р— 02300